

Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

III. évfolyam – 2009. évi 7-8. szám

Tartalom

Bevezető	3
Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Főosztály tájékoztatói	4
Tájékoztató a Dél-alföldi régióban működő helyi és a kisebbségi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások 2009. évi költségvetésével összefüggő jogszabályi előírásokról	4
Jogalkotási kérdések és megoldási javaslatok a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások helyi rendeletekben történő szabályozásának tárgyában	11
Tájékoztató a helyi önkormányzatok állattartást szabályozó rendeleteivel kapcsolatos követelményekről	18
Hatósági Főosztály tájékoztatói	30
Vadkár esetén követendő eljárásról	30
A Bét. és az anyakönyvi jogszabályok 2009. július 1-jei módosítása	34
Újszülöttek személyazonosító igazolvánnyal történő ellátása és a törvényes képviselő adatainak feltüntetése a lakcímgazolványon	38
Mire figyeljünk a mozgóbolt engedélyezésekor?	40
Milyen szempontokat kell figyelembe vennie a jegyzőnek, ha a rendőrség a nem magyar állampolgártól helyszíni intézkedés során elvett külföldi forgalmi engedélyt bevonás céljából küldi meg az okmányirodának?	43
Mezőgazdasági őstermelők helyi iparüzési adófizetési kötelezettsége	44
Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói	46
Fontos változások, tudnivalók a közigazgatási alapvizsga és közigazgatási versenyvizsga témakörében	46
Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói	49
A jegyző jövedelemvizsgálatának gyakorlata	49
Együttműködés a szociális módszertani intézményekkel	51
Tájékoztató módszertani intézmények kijelöléséről	52
Pályázati felhívások	55
Információk elérhetőségekről, változásokról	56
Városi cím adományozása	56

Címzetes főjegyzői cím adományozása _____	56
Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2009. július-augusztus) _____	56
Jegyzői változások Békés megyében (2009. július-augusztus) _____	56
Jegyzői változások Csongrád megyében (2009. július-augusztus) _____	57

Bevezető

Tisztelt Jegyző Asszony!
Tisztelt Jegyző Úr!

Bízom benne, hogy Hivatalunk Tájékoztatójának korábbi számaiban megjelent szakmai anyagok hasznos segítséget nyújtottak munkája során.

A Tájékoztató jelen számában továbbra is aktuális témákat, jogszabályváltozásokat emeltünk ki, illetve fel kívánjuk hívni a figyelmet az aktuális feladatokra, határidőkre.

A Hivatal 2009. évben is kiemelt figyelmet fordított az önkormányzati rendeletalkotás nyomán követésére, melynek során munkatársaink célvizsgálatokat folytattak le. Jelen Tájékoztatóban a helyi és a kisebbségi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások 2009. évi költségvetésével összefüggő döntéshozatal törvényességének vizsgálatáról, a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások helyi rendeleti szabályozásáról, valamint a az állattartási rendeletek áttekintéséről készült regionális összegző jelentéseinket tesszük közzé.

A jogszabály-módosítások szükségessé tették, hogy a vadkárok esetén követendő eljárás új szabályaira, a bejegyzett élettársi kapcsolat és további anyakönyvi jogszabályváltozásokra, valamint az újszülöttek személyazonosító igazolvánnyal történő ellátása kapcsán felhívjuk a fontosabb módosításokra a figyelmet.

Segítséget kívánunk nyújtani a hatósági jogalkalmazó tevékenységhez a mozgóbolt engedélyezési eljárása és a mezőgazdasági őstermelők helyi iparüzési adófizetési kötelezettsége tárgyában írt szakmai anyagainkkal.

Ismertetjük, hogy milyen szempontokat kell figyelembe vennie a jegyzőnek, ha a rendőrség a nem magyar állampolgártól helyszíni intézkedés során elvett külföldi forgalmi engedélyt bevonás céljából küldi meg az okmányirodának.

Tájékoztatót adunk a köztisztviselői vizsgarendszer közigazgatási alapvizsgát és versenyvizsgát érintő kérdéseiről.

A szociális tárgykörben tájékoztatást teszünk közzé a jegyző jövedelemvizsgálatának gyakorlatáról, mivel az ellenőrzések során számos jogértelmezési problémát tapasztaltunk, továbbá áttekintjük a szociális módszertani intézményekkel történő együttműködés szabályait.

Remélem, hogy a Tájékoztató témakörei felkeltik érdeklődését és segítik tevékenységét.

Szeged, 2009. szeptember 7.

Dr. Siket Judit
hivatalvezető

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Főosztály tájékoztatói

Tájékoztató a Dél-alföldi régióban működő helyi és a kisebbségi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások 2009. évi költségvetésével összefüggő jogszabályi előírásokról

A Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal 2009. évben a szakmai segítségnyújtás keretében az önkormányzati költségvetési döntéshozatallal és a döntéshozatali eljárásokkal is foglalkozott.

A tárgyban összegyűjtött tapasztalatok az alábbiak.

I. A költségvetési rendelet előkészítése és elkészítése

Költségvetési rendelet megalkotása:

1.a. A helyi önkormányzat a költségvetését önállóan, rendeletben (a továbbiakban: költségvetési rendelet) állapítja meg. (Áht. 65. § (1) bekezdés)

Átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet:

2. A költségvetési év megegyezik a naptári évvel. (Áht. 7. § (3) bekezdés) Ha a költségvetési rendeletet azon év január 1-jéig, amelyre szól, a képviselő-testület nem alkotta meg, akkor az átmeneti gazdálkodásról rendeletet hozhat, amelyben felhatalmazást ad a polgármesternek, hogy a helyi önkormányzat bevételeit folytatólagosan beszédhesse, kiadásait fedezhesse, illetve meghatározza, hogy milyen intézkedéseket tehet a rendelet keretein belül. Az átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletnek meg kell határoznia a felhatalmazás időtartamát is. A felhatalmazás az új költségvetési rendelet hatálybalépésének napján megszűnik. E felhatalmazás időtartama alatt beszédett bevételeket és teljesített kiadásokat a költségvetési rendeletbe kell beilleszteni.

Bács-Kiskun megyében nem jellemző az átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletalkotás. E tárgyban mindössze 6 önkormányzat alkotott rendeletet. **Békés** megyében az átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletet 76 önkormányzattól 40 elfogadott, 36 nem. **Csongrád** megye 61 önkormányzatának szintén több mint a fele (32 önkormányzat) alkotott rendeletet az átmeneti gazdálkodásról.

Az átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet megalkotásával kapcsolatban a **régióban** jelentős különbségek tapasztalhatóak évek óta. Míg Bács-Kiskun megyében szinte alig van olyan önkormányzat, amely élne a rendeletalkotási felhatalmazással, addig a régió másik két megyéjében több mint az önkormányzatok fele dönt rendeleti formában az átmeneti gazdálkodás szabályozásáról.

Költségvetési koncepció:

3.a. A jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-ig terjeszti a képviselő-testület elé. (Áht. 70. §) A helyi

önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében a költségvetési koncepciót legkésőbb december 15-ig kell benyújtani a képviselő-testületnek.

A költségvetési koncepció megalkotásának fontos szerepe van az önkormányzatok költségvetésének előkészítésében, mivel a képviselő-testület ebben határoz a költségvetés készítésének további tartalmi és eljárási feladatairól.

3.b. A költségvetési koncepciót – a pénzügyminiszter által kiadott tervezési tájékoztatóban foglaltakhoz igazodva – a helyben képződő bevételeket, valamint az ismert kötelezettségeket figyelembe véve kell összeállítani. (Ámr. 28. §)

3.c. A költségvetési koncepció összeállítása előtt a jegyző a települési, illetve területi kisebbségi önkormányzat költségvetési szerveinek tekintetében a települési, illetve területi kisebbségi önkormányzat elnökével áttekinti az önállóan és a részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek következő költségvetési évre vonatkozó feladatait, az önkormányzat bevételi forrásait, és ennek alapján kialakítja a költségvetés koncepcióját, amelyet a polgármester terjeszt a képviselő-testület elé. (Ámr. 28. § (2) bekezdés)

Bács-Kiskun megyében 54 önkormányzatnál összesen 84 települési kisebbségi önkormányzat működik 2009. évben. Nincs azonban olyan kisebbségi önkormányzat, amelynek önálló vagy részben önálló költségvetési szerve lenne. **Békés** megyében 69 települési és 3 területi kisebbségi önkormányzat működik. **Csongrád** megyében 37 helyi kisebbségi és egy területi kisebbségi önkormányzat működik. 21 helyi önkormányzatnál működik kisebbségi önkormányzat, a legtöbb a megyeszékhelyen, Szegeden (11 kisebbség).

3.d. A polgármester a helyi önkormányzatnál működő bizottságok véleményét az SzMSz-ben foglaltak szerint kikéri és a települési kisebbségi önkormányzatnak a koncepció-tervezetről alkotott véleményével együtt a koncepcióhoz csatolja. Ahol pénzügyi bizottság működik, annak az egész koncepcióról véleményt kell alkotnia. (Ámr. 28. § (3) bekezdés)

Hangsúlyozandó, hogy nemcsak a véleménykikérést, hanem a kialakított vélemény jegyzőkönyvhöz csatolását is előírja a hivatkozott jogszabályhely.

Költségvetési rendelet-tervezet egyeztetése, véleményeztetése:

4. A jegyző a költségvetési rendelet-tervezetet a költségvetési szervek vezetőivel egyezteti, írásban rögzíti és a szervezeti és működési szabályzatban foglaltak szerint a polgármester a képviselő-testület bizottságai elé terjeszti. (Ámr. 29. § (4) bekezdés)

A véleményeztetési/egyeztetési eljárások megtörténének dokumentálásával kapcsolatban elmondható, hogy ennek megtörténtét csak úgy lehet bizonyítani, ha azok csatolásra kerülnek a jegyzőkönyvhöz.

4.a. A helyi önkormányzat és a helyi települési és kisebbségi önkormányzat költségvetésére a költségvetési törvényből adódó részletes információk megismerése után, a helyi önkormányzat költségvetési rendelet-tervezetének előkészítése során a helyi önkormányzat által megbízott személy folytatja az egyeztetést a települési és a területi kisebbségi önkormányzat elnökével. (Ámr. 28. § (7) bekezdés)

4.b. Az önkormányzat döntése előtt az érintett megfelelő szintű szakszervezetekkel véleményeztetni a közalkalmazotti illetmény-előmeneteli rendszer pénzügyi fedezetéről szolgáló költségvetés tervezetét. (Kjt. 6. § (3) bekezdés a) pont)

4.c. A fenntartó ... az intézmény költségvetésének meghatározásával, módosításával összefüggő döntése előtt beszerzi az intézmény alkalmazotti közösségének, iskolaszéknek, szülői szervezetnek, a diákönkormányzatnak ... a véleményét. ... a nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén, illetve a nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén és magyarul nevelő és oktató nevelési-oktatási intézmény esetén a települési (területi) kisebbségi önkormányzat véleményét be kell szerezni. (Kotv. 102. § (3) bekezdés)

A Kotv. 102. § (3) bekezdésében foglalt szervekkel történő véleményeztetés lefolytatása és annak dokumentálása a költségvetési döntéshozatali eljárások érzékeny pontja. Ennek okán (pl. 2008. évben is) a jegyzők részére jegyzői értekezlet keretében, illetve tájékoztató szakmai anyagban hívtuk fel a jegyzők figyelmét erre, amely továbbra is hangsúlyosnak tekintendő.

4.d. Könyvvizsgálatra kötelezett önkormányzatok esetében kötelező elem a költségvetési és zárszámadási rendelet-tervezettel egyidejűleg bemutatni a könyvvizsgáló véleményét. A könyvvizsgálói véleményezés körébe tartozó előterjesztésről a könyvvizsgáló írásos véleménye nélkül érvényes döntés nem hozható. (Ötv. 92/A-C. § és Ámr. 29. § (1) bekezdés)

4.f. A pénzügyi bizottság véleményezi az éves költségvetési javaslatot. (Ötv. 92. § (13) bekezdés a) pont)

A rendelet-tervezet benyújtása:

5. A jegyző által elkészített költségvetési rendelet-tervezetet a polgármester február 15-ig nyújtja be a képviselő-testületnek. Amennyiben a költségvetési törvény kihirdetésére a költségvetési évben kerül sor, a benyújtási határidő a költségvetési törvény kihirdetését követő 45. nap. (Áht. 71. § (1) bekezdés) Tekintettel arra, hogy a 2009. évi költségvetésről szóló törvény kihirdetésére még 2008. évben sor került, így a rendelet-tervezet benyújtásának határideje ez évben a polgármesterek számára február 15-e volt.

Jellemző gyakorlat a **régióban**, hogy az önkormányzatok jó részénél a költségvetés tárgyalására két fordulóban kerül sor, így ezen önkormányzatok csak a második fordulóban, február második felében, illetve március első napjaira áthúzódóan fogadták el az idei költségvetést. A február 15-e után történt rendeletalkotást egyrészt az előírt előzetes véleményeztetési-egyeztetési eljárások elhúzódása, másrészt a rendelkezésre álló igen szűkös pénzügyi források felhasználása, elosztása körül kialakult heves viták váltották ki, amelyek következtében február 15-ig a költségvetés tárgyalása napirenddel összehívott üléseken még nem született meg a döntés, a minősített többséghez szükséges kellő szavazat hiányában nem tudtak rendeletet alkotni, illetve az újabb egyeztetések szükségessége miatt szavazásra nem is került sor. Ezekben a testületi üléseken a költségvetési tárgyalás első fordulója történt meg, ahol a tervezetek átdolgozásának szempontjaihoz adott a testület állásfoglalást, irányelveket. A fent leírtakból következik, hogy a február 15-e után elfogadott költségvetési rendeletek nem minden esetben jelentik az Áht. 71. § (1) bekezdésének sérelmét, hiszen a rendelettervezet benyújtásra kerül a megadott határidőben, csak a végleges döntés meghozatalára kerül sor azon túl. A benyújtás időpontjára a megváltozott hatáskörünkre tekintettel nem rendelkezünk minden esetben információval.

6. A polgármester a költségvetési rendelet-tervezet benyújtásakor előterjeszti azokat a rendelet-tervezeteket is, amelyek a javasolt előirányzatokat megalapozzák, bemutatja a több éves elkötelezettséggel járó kiadási tételek későbbi évekre vonatkozó kihatásait. (Áht. 71. (2) bekezdés)

Előterjesztés:

7. A helyi önkormányzatok költségvetésének előterjesztésekor a képviselő-testület részére tájékoztatásul a következő mérlegeket és kimutatásokat kell – szöveges indokolással együtt – bemutatni:

1. az adott helyi önkormányzat összes bevételét, kiadását, előirányzat felhasználási tervét,
2. a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott tartalommal:
 - a) az adott helyi önkormányzat összevont költségvetési mérlegét, elkülönítetten a helyi kisebbségi önkormányzat mérlegét, a többéves kihatással járó döntések számszerűsítését évenkénti bontásban és összesítve,
 - b) a közvetett támogatásokat (pl. adóelengedéseket, adókedvezményeket) tartalmazó kimutatást. (Áht. 118. § (1) bekezdés)

A helyi önkormányzat képviselő-testülete részére a költségvetéshez a közvetett támogatásokat legalább az alábbi részletezettségben kell bemutatni:

- a) ellátottak térítési díjának, illetve kártérítésének méltányossági alapon történő elengedésének összege;
- b) lakosság részére lakásépítéshez, lakásfelújításhoz nyújtott kölcsönök elengedésének összege;
- c) helyi adónál, gépjárműadónál biztosított kedvezmény, mentesség összege adónemenként;
- d) helyiségek, eszközök hasznosításából származó bevételből nyújtott kedvezmény, mentesség összege;
- e) egyéb kedvezmény vagy kölcsön elengedésének összege. (Ámr. 29. § (13) bekezdés)

Be kell mutatni továbbá a költségvetési évet követő két év várható előirányzatait, amelyeket a költségvetési év folyamatai és áthúzódó hatásai, valamint a gazdasági előrejelzések szerint állapítottak meg. (Áht. 71. (3) bekezdés)

Költségvetési rendelet tartalma, szerkezete:

8. A helyi önkormányzat költségvetési rendeletének tartalmaznia kell:

- a működési és felhalmozási célú bevételeket és kiadásokat, ezen belül költségvetési szerveként:
 - a személyi jellegű kiadásokat,
 - a munkaadókat terhelő járulékokat,
 - a dologi jellegű kiadásokat,
 - az ellátottak pénzbeli juttatásait,
 - a speciális célú támogatásokat,
 - a költségvetési létszámkeretet,
 - a felhalmozások előirányzatait,
- amelyeket a helyi önkormányzatra és költségvetési szerveire, a települési kisebbségi önkormányzatra és költségvetési szerveire elkülönítetten és összesítve együttesen is tartalmaznia kell (Áht. 69. § (1) bekezdés);
- a megállapodásban meghatározott (gesztor) önkormányzatnak az 1997. évi CXXXV. törvény és az Ötv. 43. § alapján létrejött társulások költségvetését.

8.a. Az önkormányzati költségvetési szervek címeket alkotnak. Az azonos tevékenységet végző költségvetési szervek közül több is alkothat egy-egy címet. A költségvetési szervekhez nem tartozó kiadásokat és bevételeket címekre kell bontani. A címrendet a költségvetési rendelet határozza meg. (Áht. 67. §)

8.b. A helyi önkormányzat költségvetési rendelet-tervezete az alábbi szerkezetben készül:

- az önkormányzat és az önállóan, illetve részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek bevételei forrásonként (a pénzügyminiszter elemi költségvetés összeállítására vonatkozó tájékoztatójában rögzített főbb jogcím-csoportonkénti részletezettségben);
- a működési, fenntartási előirányzatok önállóan és részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervenként, intézményen belül kiemelt előirányzatonként részletezve;
- a felújítási előirányzatok célonként;
- a felhalmozási kiadások feladatonként;
- az önkormányzati hivatal költségvetése feladatonként, valamint külön tételben:
 - az általános és
 - a céltartalék;
- éves létszámkeret önállóan és részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervenként;
- a több éves kihatással járó feladatok előirányzatai éves bontásban;
- a működési és a felhalmozási célú bevételi és kiadási előirányzatok bemutatása tájékoztató jelleggel mérlegszerűen, egymástól elkülönítetten, de a finanszírozási műveleteket is figyelembe véve együttesen, egyensúlyban;
- elkülönítetten is a települési kisebbségi önkormányzat költségvetése;
- az év várható bevételi és kiadási előirányzatainak teljesüléséről előirányzat-felhasználási ütemterv;
- elkülönítetten az európai uniós támogatással megvalósuló programok, projektek bevételei, kiadásai, valamint az önkormányzaton kívüli ilyen projektekhez történő hozzájárulások. (Ámr. 29. § (1) bekezdés)

9. A képviselő-testület által jóváhagyott előirányzatok és létszámkeretek között átcsoportosítást a képviselő-testület engedélyezhet, illetve az átcsoportosítás jogát az általa meghatározott keretek között bizottságaira és a polgármesterre átruházhatja. (Áht. 74. §) A képviselő-testület a jóváhagyott előirányzatok közötti átcsoportosítás jogát az általa meghatározott keretek között ruházhatja át polgármesterre, bizottságra.

10. A helyi önkormányzat költségvetésében elkülönítetten szerepelnek az általános tartalék és a céltartalék-előirányzatok. A tartalékkal való rendelkezés jogát a képviselő-testület az általa meghatározott keretek között bizottságaira és a polgármesterre átruházhatja. (Áht. 73. §)

11. A költségvetési rendelet határozza meg:

- a tervezett (létrejött) bevételi többlet felhasználását,
- a tervezett (létrejött) hiányt milyen módon lehet fedezni a pénz- és tőkepiacon végzett hitelművelettel,
- a hitelműveletekkel kapcsolatos hatásköröket. (Áht. 75. §)

A rendelet tartalmazza az évközi szabad pénzeszközök hasznosításának szabályait, illetve a pénztintézetnél történő lekötési eljárás rendjét (Áht. 8/A. § (1) bekezdés), valamint a vagyonnal kapcsolatos tárgyévi teendőket. (Áht. 108. § (1) bekezdés)

12. Ha körjegyzőség látja el a települési önkormányzatok gazdálkodási feladatait, annak költségvetése – mint önállóan gazdálkodó költségvetési szerv költségvetése – a körjegyzőség székhelye szerinti önkormányzat költségvetésében szerepel. (Ámr. 29. § (5) bekezdés)

13. A körjegyzőségben résztvevő települési önkormányzatok mindegyike önálló költségvetéssel rendelkezik, amelynek része az önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szervek költségvetése is. A költségvetést a körjegyző készíti elő és az illetékes települések polgármesterei terjesztik a képviselő-testületük elé. (Ámr. 29. § (6) bekezdés)

14. A körjegyzőség költségvetéséről az érdekelt önkormányzatok – saját költségvetési rendeletüket tárgyaló képviselő-testületi ülésük előtt – együttes testületi ülésen döntenek. (Ámr. 29. § (7) bekezdés)

A kisebbségi önkormányzat költségvetése:

15. A helyi önkormányzatnak és a helyi kisebbségi önkormányzatnak a költségvetési rendelet-tervezet megalkotására vonatkozó megállapodása tartalmazza az egyes önkormányzatra vonatkozó határidőket is annak érdekében, hogy a helyi önkormányzat számára a jogszabályban előírt kötelezettségek határidőben teljesíthetők legyenek. Az érintett önkormányzatok e megállapodást január 15-ig kötik meg és azt minden évben ezen időpontig módosíthatják. (Ámr. 29. § (10)-(11) bekezdés)

Az egész **régió** vonatkozásban elmondható, hogy az együttműködési megállapodások 2009. évi módosításának alacsony számát vélelmezhetően az indokolta, hogy 2008. évre már kiforrtak a 2006. év őszén megválasztott kisebbségi önkormányzati testületek és a települési képviselő-testületek közötti együttműködés keretei, szabályai, azok módosításának szükségessége egyik fél részéről sem merült fel.

16. A helyi kisebbségi önkormányzat költségvetését önállóan, költségvetési határozatban állapítja meg. A helyi önkormányzat költségvetési rendeletébe a helyi kisebbségi önkormányzat költségvetése, a helyi kisebbségi önkormányzat határozata alapján elkülönítetten épül be a benyújtást követő 60 napon belül. A helyi önkormányzat képviselő-testülete a helyi kisebbségi önkormányzat költségvetésére nem rendelkezik döntési jogosultsággal. (Nek.tv. 26. § (2) bekezdés és Áht. 65. § (2)-(3) bekezdés)

II. Kisebbségi önkormányzatok költségvetése

1. A költségvetés tervezetének összeállítása és a költségvetési rendelet megalkotása során a helyi önkormányzat és a települési kisebbségi önkormányzatok együttműködésére vonatkozó részletes szabályokat – külön kormányrendeletben foglaltak figyelembevételével – a helyi önkormányzat és a települési kisebbségi önkormányzat megállapodásban rögzíti. (Áht. 68. § (3) bekezdés) Ebben a megállapodásban kell – többek között – rögzíteni a kisebbségi önkormányzat számára a költségvetési és zárszámadási határozatuk elfogadására vonatkozó határidőket.

2. A helyi önkormányzat és a helyi települési és területi kisebbségi önkormányzat költségvetésére a költségvetési törvényből adódó részletes információk megismerése után, a helyi önkormányzat költségvetési rendelet-tervezetének előkészítése során a helyi önkormányzat által megbízott személy folytatja az egyeztetést a települési és a helyi kisebbségi önkormányzat elnökével. (Ámr. 28. § (7) bekezdés)

3. A települési kisebbségi önkormányzat költségvetési határozatának szerkezetére az (1) bekezdés a)-h) pontjaiban foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az e) pontban szereplő önkormányzati hivatal költségvetése alatt a települési kisebbségi önkormányzat igazgatási és egyéb, nem intézményi formában folytatott tevékenységét kell érteni. (Ámr. 29. § (1) bekezdés)

4. A helyi kisebbségi önkormányzat költségvetését önállóan, költségvetési határozatban állapítja meg. A helyi önkormányzat költségvetési rendeletébe a helyi kisebbségi önkormányzat költségvetése, a helyi kisebbségi önkormányzat határozata alapján elkülönítetten épül be a benyújtást követő 60 napon belül. A helyi önkormányzat képviselő-testülete a helyi kisebbségi önkormányzat költségvetésére nem rendelkezik döntési jogosultsággal. (Nek.tv. 26. § (2) bekezdés és Áht. 65. § (2)-(3) bekezdés)

5. A települési kisebbségi önkormányzat költségvetési határozatának a települési kisebbségi önkormányzatra és költségvetési szerveire elkülönítetten és összesítve együttesen az alábbi szerkezet szerint kell tartalmaznia az előirányzatokat:

- működési és felhalmozási célú bevételeket és kiadásokat, ezen belül költségvetési szervenként:
 - személyi jellegű kiadásokat,
 - a munkaadókat terhelő járulékokat,
 - a dologi jellegű kiadásokat,
 - az ellátottak pénzbeli juttatásait,
 - a speciális célú támogatásokat,
 - a költségvetési létszámkeretet. (Áht. 69. § (1)-(2) bekezdés)

Évek óta általánosan jellemző, hogy a **régió** kisebbségi önkormányzatai igen leegyszerűsített formában döntenek a rendelkezésükre álló pénzeszközről, nem egyszer fordul elő, hogy – helyi támogatás hiányában – az állami normatíva egészét ugyanazon kiadási előirányzatra (pl. dologi kiadások) fordítják. A kisebbségi önkormányzatok költségvetési határozat-tervezetei a polgármesteri hivatal apparátusa segítségével készülnek, így jellemző, hogy a kisebbségi képviselő-testületek csak formális határozatokat hoznak, amelyek szövegezése szerint „a 2009. évi költségvetést elfogadják”, tényleges számadatokat, előirányzat-részletezéseket a határozatok nem tartalmaznak. A jegyzőkönyvekhez jellemzően csatolásra kerülnek a „tényleges – számadatokat tartalmazó – költségvetések”, de a határozatok szövege gyakran nem tartalmaz utalást arra, hogy a költségvetését a kisebbségi önkormányzat a melléklet szerinti tartalommal fogadja el.

III. A többcélú kistérségi társulások költségvetésére vonatkozó előírások

Bács-Kiskun megyében 10, **Békés** megyében 8, **Csongrád** megyében 7 többcélú kistérségi társulás működik.

A többcélú kistérségi társulás költségvetését a társulási tanács önállóan, költségvetési határozatban állapítja meg. A társulás költségvetésére, gazdálkodására az Áht., valamint az Ámr. szabályait kell alkalmazni. (Áht. 65. § (5)-(6) bekezdés és Ámr. 29. § (12) bekezdés)

A költségvetési döntéshozatal során figyelembe kell venni:

- készített-e költségvetési koncepciót a munkaszervezet vezetője, és azt a tanács elnöke határidőre betérjesztette-e a társulási tanács elé; (Áht. 70. §)

- az elnök határidőben nyújtotta-e be a társulási tanács elé a költségvetési határozat-tervezetet; (Áht. 71. §)
- a költségvetési határozat tartalmában és szerkezetében megfelel-e az Áht. 67-69. §-aiban, valamint az Ámr. 29. § (12) bekezdésében foglaltaknak;
- az elnök a koncepcióhoz kapcsolódóan nyújtott-e tájékoztatást a gazdálkodás háromnegyedéves helyzetéről. (Áht. 79. §)

IV. Egyéb jogszabályi kötelezettség:

A helyi önkormányzatra vonatkozó éves belső ellenőrzési tervet a képviselő-testület az előző év november 15-éig hagyja jóvá (Ötv. 92. § (6) bekezdés).

Összeállította:

Dr. Pintér Anita

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Főosztály

Jogalkotási kérdések és megoldási javaslatok a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások helyi rendeletekben történő szabályozásának tárgyában

Az egyes szociális és foglalkoztatási törvények módosításáról szóló 2008. évi CVII. törvény 2009. január 1-jétől kezdődően jelentősen átalakította a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben szabályozott szociális ellátórendszert. Módosultak a végrehajtási rendeletek is az önkormányzatokat érintően a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokkal kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 341/2008. (XII. 30.) Kormányrendelettel. A jogszabályi háttér jelentős változásaira tekintettel a helyi rendeleteket a Hivatal által elkészített szempontrendszer alapján áttekintettük azzal a céllal, hogy a tapasztalatok alapján szakmai segítséget nyújtsunk a helyi jogszabályoknak a helyi adottságokhoz leginkább illeszkedő megalkotásához.

A szakmai vélemény kialakításakor az alábbi szempontrendszert vettük alapul:

1. A települési önkormányzat felülvizsgálta-e rendeletét az egyes szociális és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2008. évi CVII. törvény alapján?
2. A rendeletek egységes szerkezetbe foglalása – akár a jegyző által – megtörtént-e?
3. Személyi hatály meghatározását tartalmazó rendelkezés van-e a rendeletben? (Sztv. 3. § (1)-(3) bekezdés)
4. Élt-e a képviselő-testület a hatáskör átruházás lehetőségével a települési önkormányzat hatáskörébe tartozó önkormányzati hatósági ügyek vagy az ügyek egy része tekintetében? (Ötv. 9. § (3) bekezdés)
- 4.b. Mi a hatáskör átruházás módja?
- 5.a. Az önkormányzati rendelet tartalmaz-e értelmező rendelkezéseket? (Sztv. 4. § (1)-(5) bekezdés)

5.b. Amennyiben a rendelet tartalmaz értelmező rendelkezéseket, úgy az értelmező rendelkezések jogszerű módon lettek-e meghatározva?

6. A jogosulti kör vizsgálata: A helyi rendelet rendelkezései megfelelnek-e a rendszeres szociális segélyezett fogalmában bekövetkezett változásnak? (A rendszeres szociális segély már csak egy formája az önkormányzati ellátásoknak. A törvény alcíme is megváltozott "Aktív korúak ellátása" alcímre, amelynek – szükség szerint – a helyi szabályozásban is meg kell jelennie. (Sztv. 37/B. § (1) bekezdés)

7.a. Szabályozási kötelezettségének eleget téve a képviselő-testület megállapítja-e a helyi rendeletben a rendszeres szociális segélyben részesülő, egészségkárosodottnak nem minősülő személyek együttműködési eljárásának szabályait, illetve a beilleszkedési program típusait? (Sztv. 37/D. § (3) bekezdés, 132. § (4) bekezdés)

7.b. A szabályozás megfelel-e a módosított Sztv.-nek? (Sztv. 37/D. § (1)-(4) bekezdés)

7.c. A helyi rendelet meghatározza-e az együttműködésre kijelölhető szervezet, ha igen melyek ezek?

7.d. A rendeletben meghatározott beilleszkedési program típusok felsorolása.

8.a. Szabályozási kötelezettségének eleget téve a képviselő-testület meghatározza-e a helyi rendeletben a rendszeres szociális segélyben részesülő, egészségkárosodottnak nem minősülő személyek esetében az együttműködési kötelezettség megszegésének eseteit? (Sztv. 37/D. § (3) bekezdés, 132. § (4) bekezdés)

8.b. A szabályozás összhangban áll-e a módosított Sztv.-vel? (A szabályozás kizárólag a rendszeres szociális segélyre jogosultnak az önkormányzat által kijelölt szervvel történő együttműködési kötelezettségét érintheti.)

8.c. Melyek a rendeletben meghatározott együttműködési kötelezettség megszegésének esetei? (A szabályozás keretében konkrét magatartásokról, illetve mulasztásokról kell rendelkezni.)

8.d. A rendelet a rendszeres szociális segély természetbeni ellátásként történő nyújtásáról rendelkezik-e? (Sztv. 47. § (2) bekezdés)

8.e. Amennyiben igen, úgy mi a szabályozás tartalma?

9.a. Az önkormányzat képviselő-testülete határozattal határidőben elfogadta-e a 2009. évi közfoglalkoztatási tervet (határidő: 2009.04.15.)? (Sztv. 37/A. § (1) bekezdés)

9.b. Az önkormányzat részt vesz-e közfoglalkoztatási feladat ellátását magára vállaló önkormányzati társulásban? A társulás adatai közül – ha rendelkezésre áll – a társulás neve, típusa és székhelytelepülése.

10.a. A helyi lakásfenntartási támogatás szabályozása kiterjed-e a jogosultsági feltételekre, az eljárási szabályokra, valamint a támogatás összegére? (Sztv. 38. § (9) bekezdés)

10.b. Amennyiben az önkormányzat szabályozása nem teljeskörű, úgy melyik szabályozási kör nem jelenik meg a rendeletben (jogosultsági feltételek, eljárási szabályok, támogatás összege)?

10.c. A települési önkormányzat a helyi lakásfenntartási támogatást kiegészítő vagy önálló ellátásként nyújtja?

10.d. Az önálló ellátásként nyújtott lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltételeinek meghatározása az Sztv. szerint történt-e? (Sztv. 38. § (9) bekezdés a) pont, b) pont, e) pont, (10) bekezdés)

10.e. Az önálló lakásfenntartási támogatás igénylése legalább két alkalommal benyújtható-e? (Sztv. 38. § (9) bekezdés d) pont/

10.f. A helyi lakásfenntartási támogatás összege 2500 Ft-nál kevesebb-e? (Sztv. 38. § (9) bekezdés c) pont/

10.g. Az eljárási szabályok egyéb tekintetben összhangban vannak-e az Sztv. vonatkozó rendelkezéseivel?

11.a. A szociális ellátások között biztosítja-e a rendelet a méltányossági ápolási díjat? (Sztv. 43/B. § (1) bekezdés)

11.b. Amennyiben a rendelet rendelkezik a méltányossági ápolási díjról, úgy a szabályozás milyen módon történt?

12.a. A rendelet szabályozza-e az átmeneti segély jogintézményét? (Sztv. 45. § (1)-(4) bekezdés)

12.b. Amennyiben igen, úgy mi a szabályozás tartalma?

13.a. A rendelet szabályozza-e a temetési segély jogintézményét? (Sztv. 46. §)

13.b. Amennyiben igen, úgy milyen módon?

14.a. A rendelet szabályozza-e a méltányossági közgyógyellátás intézményét? (Sztv. 50. § (3) bekezdés)

14.b. Amennyiben igen, a szabályozás összhangban van-e az Sztv. vonatkozó rendelkezéseivel?

14.c. A méltányossági közgyógyellátás jogintézmény esetében a hatáskör címzettjeként a jegyző jár-e el? (Sztv. 50. § (4) bekezdés)

15.a. A helyi rendeletben érvényesül-e a jogbiztonság elve? (Jat. 18. § (2)-(3) bekezdés)

15.b. Ha nem, akkor mely rendelkezés kifogásolható ebben a tekintetben?

16. Egyéb észrevétel, információ. Például kivételesen ritka szabályozás, gyakran ismétlődő szabályozás, hiányosság.

Csongrád megye, Békés megye valamint Bács-Kiskun megye településeinek a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások tárgyában alkotott helyi rendeleteinek áttekintése alapján – figyelemmel az Alkotmánybíróság önkormányzatokat érintő döntéseit – az alábbiakban összegzett tapasztalatok emelhetők ki, illetve jogalkotási megoldások javasolhatók:

A képviselő-testületek valamennyi rendeletének megalkotásakor célszerű figyelemmel lenni az Alkotmánybíróságnak a közelmúltban közzétett 5/H/2009. határozatára. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a **központi jogszabályi rendelkezések önkormányzati rendeletbe a feltétlenül szükséges mértékben vehetők át**, azokat az önkormányzati rendeletben megfelelő szerkesztéssel, jelöléssel el kell választani a helyi szabályoktól. Magasabb szintű jogszabály szövegének átvétele esetén azonban **az átvétel csak szó szerinti, mindenben azonos szövegű lehet**. Egy rendelkezésen belül nem lehet vegyes szövegezésű, mert akkor nem állapítható meg, hogy mely szövegrész központi jogszabály, mely szövegrész helyi rendelkezés. Az Alkotmánybíróság ezen döntéséhez illeszkedő helyi jogalkotási gyakorlatban elkerülhetővé válik az a tipikusnak tekinthető hiba, hogy a magasabb szintű jogszabályváltozásokat nem követi a helyi rendelet szövege. Gyakran előforduló hiba, hogy a korábban hatályban volt Sztv. személyi hatályról, vagy valamely értelmező rendelkezésről szóló törvényi szöveget tartalmazza a helyi jogszabály.

A **hatáskör átruházás** lehetőségével a települések túlnyomó többsége – a nagyobb települések mindegyike – él. A tapasztalatok alapján hívom fel a figyelmet arra, hogy a

köztemetéssel kapcsolatos hatáskörnek a polgármesterre történő átruházása téves jogértelmezési szemléleten alapul. A köztemetés az Sztv. 48. § alapján a polgármester sui generis hatáskörébe tartozik, így annak a polgármesterre történő átruházásáról a képviselő-testületnek nem kell döntenie. Rendkívül fontos, hogy a helyi jogszabályokban a hatáskörök szabályozása kövesse a magasabb szintű jogszabályok jogalkotóinak akaratát. Súlyos hiba az, ha a jegyzői hatáskört a rendelet elvonja (pl. időskorúak járadéka, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása), vagy éppen ellenkezőleg, tévesen a jegyző hatáskörébe utal a rendelet olyan ellátási formát, amelyre vonatkozó döntés a képviselő-testületet illeti meg. (pl. méltányossági ápolási díj). Gyakori hiba az is, ha a hatáskör átruházása nem az Ötv. illetve az Sztv. szabályozása alapján történik, hanem az önkormányzati hatósági ügyek intézésének konkrét folyamatára utalva a polgármesteri hivatal, vagy annak valamely szervezeti egysége, illetve az intézményvezető van a hatáskör címzettjeként megjelölve. Sok esetben az SzMSz. rögzíti az átruházott hatásköröket, nem pedig a vonatkozó ágazati rendelet. Áttekinthetőbb, ha a hatáskörök címzettje a szociális rendeletben szerepel, hiszen ellenkező esetben problémát jelenthet az érintettek számára, ha több rendelet összevetéséből állapítható meg, hogy mely ellátásról ki jogosult döntenie.

Az önkormányzati rendeletek átfogó módosítását tette szükségessé **az aktív korúak ellátásának a 2008. évi CVII. tv.-nyel bevezetett új szabályozása**. Általánosan elmondható, hogy az önkormányzatok egy része számára nehézséget okoz(ott) a helyi rendeletek harmonizációja. Többször tapasztalható, hogy az Sztv. módosítása alapján megalkotott új rendelkezések a korábbi szabályozási környezetre épülnek a korábbi szabályok részbeni módosításával, így az aktív korúak ellátására vonatkozó szabályozásban nem tud érvényesülni a belső logikai összhang. Pl. helytelen az a szabályozás, amely egészségkárosodott személyek számára is együttműködési kötelezettséget ír elő. (Sztv. 37/C. § és 37/D. § (1) bekezdése valamint a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 17. § (2) bekezdése irányadó).

Az Sztv. 37/D. § (4) bekezdését követve az **együttműködésre kijelölt szerv** jellemzően a családsegítő szolgálat önállóan, vagy valamely szervezeti forma keretén belül. Fontos jogalkotási feladat a korábbi szabályozás e tekintetben történő felülvizsgálata, mivel a korábban hatályos szabályozás szerint a munkaügyi központ vagy annak kirendeltsége együttműködésre kijelölt szerv volt. E szabályozás már nem felel meg a hatályos törvénynek.

A beilleszkedési program típusai a helyi objektív és szubjektív feltételekhez igazodhatnak. A szabályozás rendkívül sokszínű, a leggyakrabban előforduló rendelkezések „ötletadás” céljából az alábbiak:

- Tanácsadás, amely a helyi lehetőségekhez képest a jogi, munkaügyi, egészségügyi és pszichológiai életvezetési tanácsadásra terjed ki.
- Életvitelt, életmódot formáló egyéni foglalkozások, az élethelyzet romlásának elkerülését célzó programok, szintentartás/karbantartás, az egészség- és munkaerő-képesség megőrző programok.
- Önismereti, személyiségfejlesztő, képességfejlesztő foglalkozások, kommunikációs és konfliktuskezelési készségek fejlesztése.
- Szociális esetkezelés, családgondozás, kapcsolatépítő-csoportok, társadalmi integráció elősegítése.
- Együttműködés családgondozóval a 14 év alatti gyermekek napközbeni ellátásának megszervezése érdekében.
- Oktatásban, képzésben való részvétel elősegítése.
- Közösségi programokon való részvétel, szervezésükben önkéntes tevékenység.
- Munkahely keresési technikák elsajátítására és motivációfejlesztésre irányuló programok.

- Az álláskeresésre felkészítés keretében pályaorientációs tanácsadás, képzésbe juttatás.

A rendszeres szociális segélyben részesülő, egészségkárosodottnak nem minősülő személyek esetében fennálló **együtműködési kötelezettséggel kapcsolatos szabályozásnál** fontos figyelemmel lenni arra, hogy a megváltozott szabályozást követően az önkormányzatnak már nincs felhatalmazása arra, hogy a törvényi szankción túl (Sztv. 37/F. § (1) c) pont) egyéb szankciót állapítson meg annak a rendszeres szociális segélyre jogosultnak, aki a kijelölt szervvel szemben egyébként fennálló együtműködési kötelezettségét megszegi. A rendelet nem tartalmazhat a segély felfüggesztésére, vagy a mérték csökkentésére irányuló szankciót, illetve nem szabályozhatja az együtműködés súlyos megszegésének eseteit. Ebben a körben a képviselő-testületeknek jelenleg nincs rendeletalkotási felhatalmazása.

Gyakran tapasztalható, helytelen jogalkotási gyakorlat az, amely szerint az együtműködési kötelezettség esetei összerosottak. Például: nem különülnek el pontosan a rendszeres szociális segélyben részesülő nem egészségkárosodott személyek a más aktív korúak ellátására jogosultaktól, az együtműködési kötelezettség megszegési esetek nem csak a kijelölt szervvel történő együtműködés eseteit érintik, valamint a megszegési esetek szabályozása nincs összhangban az Sztv. 37/F. §-ával.

Téves az a szabályozás, amely az együtműködési kötelezettség megszegése alóli mentesülésre olyan szűk lehetőséget biztosít, (pl. csak betegség esetén), amely nincs összhangban az Sztv.-ben szabályozott felróhatóság fogalmával, valamint sommásan határozza meg az együtműködés megszegésének eseteit, illetve az együtműködés megszegésének minősíti, ha a jogosult a számára felajánlott munkalehetőséget elutasítja.

A régióon belül azokban a rendeletekben, amelyekben a jogalkotó követte a szociális törvény módosítását az együtműködési esetek egységes, de széles képet mutatnak. A tipikus szabályozás szerint a következő magatartások, mulasztások minősülnek az együtműködési kötelezettség megszegésének.

Ha a jogosult:

- határidőben nem jelentkezik nyilvántartásba vétel céljából az együtműködésre kijelölt szervnél,
- a beilleszkedést segítő program összeállításában és módosításában nem működik együtt,
- nem köti meg határidőn belül az írásbeli megállapodást a beilleszkedést segítő programról az együtműködésre kijelölt szervvel,
- a beilleszkedést segítő programban foglaltakat nem vagy nem határidőben teljesíti,
- nem vesz részt a közreműködésével ellátható feladatok végrehajtásában,
- a kijelölt szerv által előírt kapcsolattartási időpontban nem jelenik meg, a folyamatos kapcsolattartás nem valósul meg, a megjelenési kötelezettség elmulasztásának okát elfogadható indokkal nem menti ki,
- a segély felülvizsgálatában nem működik közre, a felülvizsgálaton igazolatlanul nem jelenik meg, a körülményeiben vagy jövedelmi viszonyaiban bekövetkező változást nem jelenti be, vagy valótlan adatot közöl.

Gyakori jogalkotási hiba, az előző pontban már jelzett „súlyos kötelezettségzegés eseteinek szabályozása.” A súlyos kötelezettségzegés fogalmat az Sztv. jelenleg hatályos szövege nem használja, és ennek szabályozására rendeletalkotási felhatalmazást sem ad az önkormányzatoknak. Azon rendeletekben fordul elő legtöbbször ez a szabályozás, amelyeknél elmaradt a rendeletnek a hatályos szociális törvénnyel történő harmonizálása.

A rendelkezésre álló adatok szerint a **közfoglalkoztatási feladatok** teljesítésében a következő társulások vesznek részt.

Csongrád megyében Csanádpalota Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete Királyhegyes Község és Kövegy Község Önkormányzatának Képviselő-testületeivel „Közfoglalkoztatást szervező közös foglalkoztatására” az Ötv. 41. § (1) bekezdése, valamint a Ttv. 7. §-a alapján társulást hozott létre 2009. év április 1. napjával, határozatlan időre. (Székhely: Csanádpalota).

Békés megyében a megye települési önkormányzatai közül három település részt vesz a közfoglalkoztatási feladat ellátását magára vállaló önkormányzati társulásban: ezek többcélú kistérségi társulások, a Körös-szögi Kistérségi Többcélú Társulás, Szarvas, és a Gyula és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás, Gyula székhellyel. 25 település vonatkozásában nem áll a rendelkezésünkre adat, 47 település a közfoglalkoztatási feladat ellátását önállóan szervezi meg.

Bács-Kiskun megyében az alábbi társulások vállalták fel a közfoglalkoztatási feladatok ellátását:

1.) Kecskemét és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás az alábbi önkormányzatokkal kötött megállapodást: Ballószög, Felsőlajos, Fülöpháza, Helvécia, Jakabszállás, Kecskemét, Kunbaracs, Ladánybene, Lajosmizse, Lakitelek, Nyárlőrinc, Szentkirály, Tiszakécske.

2.) Közfoglalkoztatás feladatainak szakember közös foglalkoztatásával való ellátására a Ttv. 7. §-a alapján a következő települések társultak: Bácsborsód, Katymár, Mátételke.

A társulási megállapodás határozott időre szól, 2009. április 1-jétől 2010. március 31-ig terjedő időszakra.

3.) Közfoglalkoztatás feladatainak szakember közös foglalkoztatásával való ellátására a Ttv. 7. §-a alapján a következő települések társultak: Bácsszőlős, Csikéria, Kunbaja.

A társulási megállapodást határozott időre kötötték meg a tagönkormányzatok, 2009. április 16-tól 2010. március 31-ig terjedő időszakra.

Fontosnak tartom kiemelni azt, hogy a **helyi lakásfenntartási támogatás szabályainak** megalkotására rendeletalkotási kötelezettsége van az önkormányzatoknak. A nehezebb pénzügyi helyzetben lévő önkormányzatoknak is biztosítani kell ezt az ellátási formát akár kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatás útján. Természetesen az érintett önkormányzat pénzügyi forrásai függvényében arra is lehetőség van, hogy mind az önálló-, mind pedig a kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatáshoz hozzáférjen a rászoruló a helyi rendelet szabályozása alapján. Ez utóbbi jogi megoldás szélesebb körű lehetőséget nyújt a rászorulóknak differenciált támogatására.

A szabályozás tartalmának meghatározásakor figyelemmel kell lenni arra, hogy a megállapított jogosultsági feltételek nem lehetnek ellentétesek a szociális törvény rendelkezéseivel, rendeletalkotási felhatalmazás hiányában nem bővíthetők a jogosultsági feltételek. Pl. hibás az a szabályozás, amely a lakásnagyságtól teszi függővé a jogosultságot, vagy kizárja a jogosult körből azokat, akik félkomfortosnál vagy komfortosnál magasabb komfortfokozatú lakással, vagy lakáshasznosításból származó jövedelemmel rendelkeznek. Hibás az a rendelkezés is, amelyben a tételes költségtípus meghatározása során bizonyos költségtípusok figyelembe vehető mértéke a rendeletben normatívan korlátozott. A korlátozásra jogszabályi felhatalmazás hiányában nincs mód, ugyanis ha az önkormányzat csak a jellemző (átlagos) költségeket kívánja figyelembe venni a tételes költség-meghatározás helyett az egy négyzetméterre jutó havi költség összegét van módja meghatározni. A jogosultsági feltételek megszövegezésekor ügyelni kell arra, hogy a jövedelemhatárok megjelölése összhangban legyen a szociális törvény vonatkozó szabályaival. A tapasztalatok szerint a határértékkel egyező jövedelemmel rendelkezőket, vagy a határértékkel egyező költségű lakásokra vonatkozó jogosultságot gyakran kizárja a jogalkotó a rászorultak közül.

A **méltányossági ápolási díjra** vonatkozóan a következőkre hívom fel a figyelmet:

A jogosultsági feltételek meghatározásakor nem írható elő, hogy az ápoló és az ápolttal közös lakásban éljen, továbbá ezen ellátás megállapítása nem köthető a munkaviszony megszüntetéséhez, a kereső tevékenység feladásához, vagy a fizetés nélküli szabadság igénybevételéhez. Az Sztv. 42. § (1) bekezdés d) pontja önmagában a keresőtevékenység folytatását – az otthon történt munkavégzés kivétele mellett – csak napi 4 órát meghaladó munkaidő esetén szabályozza jogosultságot kizáró okként, így ezen határon belül, az egyéb jogosultsági feltételeknek való megfelelés mellett keresőtevékenység folytatható.

Hibás az a rendelkezés, amelyben a jogalkotó a méltányossági ápolási díj feltételeként írja elő, hogy az ápoló és az ápolttal életvitelszerűen közös háztartásban együtt éljen, vagy az ápoltnak is helybeli lakosnak kell lennie. Ugyancsak helytelen az a jogi megoldás, hogy a rendelet szerint nem állapítható meg ápolási díj, ha a kérelmező az ápolttal vagy más személlyel tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződést kötött. Gyakran tapasztalható, hogy a helyi jogalkotó rendeletalkotási felhatalmazás hiányában szűkíti a jogosult körét, pl. oly módon, hogy csak akkor állapítható meg méltányossági ápolási díj, ha a kérelmezőn kívül nincs más alkalmas személy, aki az ápolást ellátná. Ugyancsak helytelen az ápolási tevékenységre való alkalmasság orvosi igazolással történő bizonyításának előírása.

Felhívom a figyelmet arra, hogy az **átmeneti segély jogintézményének** szabályozásakor nem korlátozható az ellátás pl. oly módon, hogy az átmeneti segély egy évben egyszer esetleg több (normatívan meghatározott) alkalommal adható. Nem limitálható az egy évben nyújtott összes átmeneti segély összege sem, tehát nem írható elő, hogy a rászoruló egy évben összesen mekkora összegű átmeneti segélyt kaphat. Az átmeneti segélyre vonatkozó helyi szabályok megalkotásakor az Sztv. 7. § (1) bekezdése és 45. (1)-(4) bekezdései irányadóak.

Külön is hangsúlyozom, hogy az átmeneti segély nem tehető függővé olyan feltételtől, amely az átmeneti segély céljával, a szociális rászorultság enyhítésével közvetlenül összefüggésbe nem hozható. (Pl. „aki kertjét nem műveli”, vagy a „munkaügyi központtal nem működik együtt” vagy „az önkormányzat felé tartozása van”, vagy „dohányzik, kivéve, ha szenvedélybetegségét kezelte” nem kaphat átmeneti segélyt). **Az „önhiba” nem vonható be az átmeneti segélyből való kizáró okok közé.** Rendeletalkotási felhatalmazás hiányában nincs mód arra sem, hogy a helyi jogalkotó a jogosult körét szűkítse, pl. olyan feltételek meghatározásával, hogy csak az jogosult az átmeneti segélyre, aki 70 évnél idősebb, vagy három vagy több gyermeket nevel, gyermekét egyedül nevelő szülő, illetve jövedelemmel nem rendelkező munkanélküli. Jogi lehetőség csak arra van, hogy a törvényi keretek között bizonyos társadalmi csoportot kiemeljen, előnyben részesítsen a jogalkotó, de a törvényben meghatározott rászorultakat nem zárhat ki az ellátásból. Nem írható elő elszámolási kötelezettség a jogosult terhére az Áht. 13/A. §-ában foglaltak alapján.

A **temetési segély szabályozásánál** irányadó, hogy a temetési segély összegének a helyben szokásos temetési költség összegéhez kell igazodnia. Hasonlóan a méltányossági ápolási díj szabályozásához, hibás az olyan rendelkezés, amely kimondja, hogy temetési segély nem adható annak, aki tartási, életjáradéki, öröklési szerződés alapján köteles az eltemettetésről gondoskodni.

A rendelet szövegének megállapításakor minden esetben érvényesülnie kell jogbiztonság elvének. Tapasztalataink alapján a következő jogbiztonságot sértő jogalkotási megoldásokra hívom fel a figyelmet:

- a rendelet nem definiál a szociális tárgykörre különösen jellemző fogalmakat, pl. méltánylást érdemlő – kivételes –, indokolt eset fogalmát,

- téves jogszabályi hivatkozásokra utal a rendelet szövege,
- a fogalomhasználat során a korábbi szabályozáshoz kapcsolódó megfogalmazás maradt,
- a rendelet szerkezete és a szabályozott tartalmi elemek nincsenek összhangban egymással,
- a gyakori módosítások és az egységes szerkezet hiánya miatt sokszor áttekinthetetlen a rendelet,
- előfordul, hogy a rendelet szövegezése érthetetlen, nem felel meg a magyar nyelv szabályainak stb.

A 2008. évi CVII. törvény teljesen új alapokra helyezte a szociális ellátási rendszert. Tapasztalataink szerint súlyos probléma, hogy a magasabb szintű jogszabályok helyi szinten nem vagy csak jelentős késsedelemmel hatályosulnak, ezért a törvényalkotó akarata csak korlátozottan érvényesül. Szakmai iránymutatásunkkal, segítséget kívántuk nyújtani elsősorban a 2008. évi CVII. törvény hatálybalépését követően megváltozott jogi környezethez illeszkedő helyi jogalkotási munka magas színvonalú végzéséhez. A törvénymódosítással nem érintett kérdéskörökben csak a tipikus és jelenleg is problémát okozó, hibás szabályozások korrekciójának szükségességére próbáltunk rávilágítani.

Készítette:

Dr. Agud Zsuzsanna

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Osztály
Kecskeméti Kirendeltség

Tájékoztató a helyi önkormányzatok állattartást szabályozó rendeleteivel kapcsolatos követelményekről

Az állattartás területe magasabb szintű jogszabályok által széles tárgykörben, számos jogszabályban szabályozott, és törvény nem ad kifejezett felhatalmazást önkormányzati rendelet megalkotására, így a képviselő-testület szabadon dönthet arról, hogy kívánja-e ezt az életviszonyt rendeletben szabályozni (37/2004. (X. 15.) AB h.). **Az állattartással kapcsolatban felmerülő társadalmi együttélési problémák legtöbbje a magasabb szintű jogszabályok segítségével megoldható.** Csak ott célszerű az önkormányzat közigazgatási területére kiterjedő állattartási szabályokat megalkotni, ahol azt a helyi sajátosságok szükségessé teszik. Ennek ellenére egyik jellemző jogalkotási területe az önkormányzatoknak az állattartás.

1. A felhatalmazó jogszabályokra hivatkozásról

A rendeletalkotásra felhatalmazó jogszabályok megjelölése vegyes képet mutat. A rendeletek preambulumban hivatkozni jóformán csak az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésére és az Ötv. 16. § (1) bekezdésére lehet jogszerűen.

A legtöbb önkormányzati rendelet az Ötv.-re hivatkozik, található hivatkozás az Alkotmányra, valamint együtt az Alkotmányra és az Ötv.-re is, azonban számos rendeletben hivatkozás történt – helytelenül – az előbb említetteken túl az állategészségügyi, állatvédelmi

törvényre, kormányrendeletre, illetve miniszteri rendeletekre is. Az említett hibákon kívül előfordult, hogy a jogalkotó egyáltalán nem jelölt meg rendeletalkotásra felhatalmazó rendelkezést.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény 31. § (2) bekezdése szerint „Az ingatlan tulajdonos és a települési önkormányzat közterület tisztántartási feladatait, valamint a közterületen megvalósuló állattartás részletes szabályait – a külön jogszabályokban meghatározottaknak megfelelően – a települési önkormányzat rendeletben állapítja meg.” Ez a törvényi felhatalmazás is előfordult hivatkozásként, de a jogszabály csak a közterületen megvalósuló, és ebből kifolyólag köztisztasági kérdéseket felvető állattartásra utal.

A felhatalmazó jogszabályok között hatályukat veszített jogszabályokra is található hivatkozás pl.:

- a veszélyes ebek tartásáról szóló 1974. évi 17. tvr.
- az állategészségügyről szóló 1981. évi III. tvr. (helyesen 3. tvr.), valamint a végrehajtására kiadott 6/1981. (IV. 12.) MÉM rendelet
- a 28/1981. (XII. 30.) MÉM rendelettel kiadott Állategészségügyi Szabályzat
- az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény
- az állategészségügyi szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet.

A hatályon kívül helyezett Országos Építésügyi Szabályzat közzétételéről szóló 2/1986. (II. 27.) ÉVM rendeletre hivatkozás is előfordult.

2. A módosított rendeletek egységes szerkezetbe foglalásáról

„Alkotmányos követelmény az, hogy a jogalkotás, ennek részeként a **jogszabályok módosítása**, az új rendelkezések hatálybalépése **követhető legyen** mind a jogalkotók és a jogalkalmazók, mind pedig a jogalanyok számára.” Az előbbi idézet a 4/2006. (II. 15.) AB határozatban olvasható, mely szerint alapvető követelmény volna, hogy a hatályos rendeleteket **egységes szerkezetbe** foglalják a jegyzők.

Azok az alaprendeletek, amelyeket 2004–2008 között alkottak meg, jogszerűségében, színvonalában többnyire megfelelnek a követelményeknek, keveset is módosítottak. A régebben, 1993 és 1997 között elfogadott rendeletekben több a hiányosság, olyan is akadt közöttük, amelyet a megalkotása óta nem is módosítottak, ezért idejélmúlt és a hatályos jogszabályokkal ellentétes rendelkezést tartalmaznak. A módosított rendeletek közül több nincs egységes szerkezetben, ami a jogalkalmazást megnehezíti.

3. A rendeletekben a hatáskörök és a hatály szabályozása

Az Alkotmány 44/B. § (3) bekezdése és az Ötv. 9. §-a alapján államigazgatási feladatot és hatósági hatáskört kizárólag törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg a jegyzőnek. Hatósági ügynek helyi önkormányzati rendeletben való szabályozására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a helyi társadalmi viszonyokat törvény nem rendezte, esetleg törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására kiadott rendeletben. Az Ötv. 11. §-ában foglaltaknak megfelelően azonban önkormányzati hatósági ügyeket kizárólag a polgármester, a képviselő-testület bizottsága, illetve a képviselő-testület intézhet.

A rendeletek közül több esetben előfordult, hogy a hatáskörre vonatkozó szabályozás nem volt. Adott esetben a jogalkotó hallgatása a jogbiztonság sérelmét okozhatja, így alapvető

elvárás, hogy az adott életviszonyok kapcsán alkalmazandó jogszabályok egyértelműek, világosan és közérthetően megfogalmazottak legyenek.

Nagy számban szerepelnek olyan rendeleti előírások, amelyek helytelenül a polgármesteri hivatalt jelölik meg valamely hatáskör gyakorlójának, illetve kijelölik a rendelet betartásának ellenőrzését végző szervnek, ami nem felel meg az Ötv. 7. § (1) bekezdésének. Másol ugyanilyen hatáskör címzettjeként („e rendelet szabályai betartásának ellenőrzése” megfogalmazással) a jegyző, sőt volt ahol a gyepmester, városgondnok volt megjelölve. Találkoztunk olyan rendelkezéssel is, mely szerint nagyobb létszámú eb indokolt esetben külön engedéllyel tartható, de nincs megjelölve az engedélyezést gyakorló. A régióban számos helyi rendeletben előírták, hogy a jegyző köteles intézkedni a község területén talált gazdátlan, kóbor ebek befogadásáról és elszállíttatásáról. Az Ávtv. 48/A. § (3) bekezdése szerint a települési – főváros belterületén a fővárosi – önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása és elhelyezése. Megítélésünk szerint itt nem hatáskörgyakorlásról, hanem feladatellátásról van szó.

4. Az önkormányzati hatósági jogkörök szabályozásáról

Az állattartással összefüggésben a helyi államigazgatási szerv, azaz a jegyző rendelkezik több feladat- és hatáskörrel, de a rendeletében az önkormányzat is határozhat meg a magasabb szintű jogszabályokban nem rendezett hatásköröket. Amint már utaltunk rá, jegyzőre kizárólag törvény vagy kormányrendelet telepíthet (államigazgatási és nem önkormányzati) hatósági jogkört. A hatáskör-átruházásnak azonban mindig konkrét, egyértelműen meghatározható hatáskörökre kell történnie.

A régióban, tapasztalatunk szerint több rendelet estében előfordul, hogy nincs önkormányzati hatáskör megállapítva. Az önkormányzati hatáskorról rendelkező rendeletek többségében jól történt a hatáskör delegálása, viszont a régióban számos esetben nem jó a szabályozás, az alábbiak a jellemző hibák:

Kifogásolható az olyan rendeleti előírás, mely szerint a megengedett állatlétszámtól való eltérést a jegyző engedélyezheti. Másol az állattartási ügyekben első fokon való eljárást generális jelleggel a polgármesterre ruházták. Hibás szabályozás, hogy a haszonállatok tartását a jegyző engedélyezi. Előfordult, hogy az ebtenyésztést és prémes állatok tartásának engedélyezését a jegyzőhöz utalták. Többször nem volt kellően konkrét a hatáskör gyakorlójának megjelölése, valamint nincs arra rendeletalkotási felhatalmazás, hogy az „önkormányzat az állattartást megtiltó határozat végrehajtásával szembeni ellenszegülés esetén az állatokat árverésen értékesítse.” Találtunk olyan rendelkezést is, amely szerint „vadon élő és tenyésztési céllal befogott húsevő állatok (kivéve rókák) tartását a jegyző engedélyezi. Veszélyes és védett állatokra ilyen engedély nem adható.” A rendelkezés tartalmának mindenben megfelelő magasabb szintű jogszabályt azonban nem találunk, tehát a képviselő testület az Ötv. 7. § (1) bekezdését megsértve rendelkezett. Ezekben az esetekben a testület önkormányzati hatáskörként szabályozhatta volna az engedélyezést.

Néhány esetben tapasztaltuk, hogy amikor a polgármester számára állattartási szabályok betartásának ellenőrzéséről, állattartásból eredő jogvitákban való eljárásról rendelkezik a képviselő-testület, nem egyértelmű az ellátandó feladat- és hatáskör meghatározása, és az értelmezést a rendelet szerkezete sem segíti. Önkormányzati hatósági jogkörnél több helyen nem jelöli meg a hatáskör címzettjét (Ötv. 9. §, 11. §). Az ilyen szabályok a jogbiztonság sérelmét is okozzák. Törvénytörő a szabályozás az önkormányzati rendeletben, ha az egyéb

állatok tartásának engedélyezését a jegyző hatáskörébe utalják, miközben ez kizárólag önkormányzati hatósági ügy lehet. Törvénysértő az is, ha a polgármesternek az engedélyezési eljárás során ki kell kérnie az ÁNTSZ és a hatósági állatorvos véleményét. Ilyen vélemény kiadására Ör. nem állapíthat meg más államigazgatási hatóságnak kötelezettséget.

5. A rendeletben a jegyző hatáskörének elvonása

Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott a jegyző állattartási jogkörével, illetve ezen hatáskörök önkormányzati rendeletben történő szabályozásával. Ezért fontos figyelembe venni, hogy helyi rendeletben ne vonható el törvénysértően a jegyző állategészségügyi, építéshatósági, állatvédelmi területen gyakorolt hatósági hatásköre. Hasonlóan problémás terület a jegyző birtokvédelemmel kapcsolatos jogköre, mivel a Ptk. 191. § (1) bekezdése kógens szabály, ezért attól az önkormányzati rendelet nem térhet el és nem ruházhatja a polgármesterre. Gyakori, hogy az állatvédelmi szabályok megsértése esetén a szankcionálás hatáskörét a testület rendeletében tévesen a polgármesterre ruházza, megsértve ezzel a jegyző jogszabályokban rendezett szabálysértési és állatvédelmi bírságolási hatáskörét. (247/2002. (XI. 28.) Korm. r., Étv., OTÉK, 245/1998. (XII. 31.) Korm. r.)

A régióban rendelkezésünkre álló és a hatáskőről rendelkező rendeleteknél sok esetben törvénysértő a szabályozás, a leggyakrabban a birtokvédelmi hatáskört érinti a jogsértés. A **jegyző állatvédelmi és állatvédelmi bírságolási hatáskörének sérelmére jellemző példák a következők:**

- Előfordul, hogy a jegyző birtokvédelmi eszközeit leszűkítik a rendeletben az állattartás megtiltására, korlátozására.
- A rendeletben szabályozott állattartási ügyekben első fokon a polgármestert jelöli meg a hatáskörök címzettjeként, nincs tekintettel a rendelet a jegyző magasabb szintű jogszabályi rendelkezésekben rögzített hatásköreire. (Ötv. 9. §, 11. §)
- Az állattartási szabályok megsértése esetén a polgármester számára biztosított intézkedési jogkört.
- A polgármesternek biztosítottak hatáskört az ebtartás korlátozására, ha az állattartó az állatvédelemre, állattartásra vonatkozó szabályok megszegésével zavarja a szomszédok nyugalmát.
- Olyan szabályozással is találkoztunk, ahol a kutyával kapcsolatos kártérítési igény esetén 5.000,- Ft értékhatárig a jegyző köteles a felek között egyezség létrehozását megkísérelni.

A hatásköröket érintő törvénysértő előírások:

- Veszélyes állat tartásának engedélyezését a rendelet a polgármester hatáskörévé teszi, amely a jegyző hatáskörének törvénysértő elvonása. (Ávtv. 20. §)
- Kóbor ebek befogására a jegyzőt kötelezi a rendelet. (Ávtv. 48/A. § szerint az önkormányzat feladata)
- Közterület-felügyelő részére hatáskör megállapítása. (Ötv. 7. § (1) bekezdés)
- Városgondnokságnak vagy az állatorvosnak adnak a rendeletben hatáskört.
- A polgármesternek az állattartó épület elhelyezését illetően klasszikus építéshatósági hatáskört adtak.
- A rendeletben az önkormányzati hatósági hatáskörök és a jegyzői hatáskörök kellően el vannak határolva, azonban a rendelet a vegyes és záró rendelkezései között rendelkezik arról, hogy a rendelet betartásától a jegyző gondoskodik, ezzel a szabályozással a jogalkalmazást megnehezíti. (Ötv. 9. §, 11. §)

- Nem egyértelműen szabályozottak a hatáskörök, mivel az Ör. ugyanazon típusú állattartási ügyben párhuzamosan megjelöli a polgármesteri hivatalt és a polgármestert.
- Nem különülnek el egyértelműen az ebtartásra vonatkozó önkormányzati hatósági és jegyzői hatáskörök. (Ötv. 9. §, 11. §)
- A rendeletben kimondják bizonyos intézmények (oktatási, egészségügyi stb.) működését tartósan zavaró ebek eltávolítását, valamint a tartásuk megtiltását.

Tipikusnak mondható törvénysértés, hogy jegyzői hatáskörben van szabályozva az eboltással kapcsolatos nyilvántartási, összeíratási és a szervezett eboltásban való közreműködési kötelezettség. A 2009. január 1-jétől hatályos a veszettség elleni védekezés részletes szabályairól szóló 164/2008. (XII. 20.) FVM rendelet nyomán a korábbi jegyzői hatáskör megszűnt az ebek veszettség elleni védőoltása tekintetében, ugyanis hatályukat veszítették a veszettség elleni védekezést korábban szabályzó, az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 1. számú mellékletének 212-216. §-ai, 418-430. §-ai, valamint 39. számú függeléke. Az előbbiekből fakadóan a helyi önkormányzat rendeletében nem írhatja elő az ebek összevezetését normatív módon, mivel annak elrendelésére a hatályos jogszabály alapján, egyedi eljárás keretében meghozott határozattal a kerületi főállatorvos jogosult.

Több hatályos állattartási, illetve ebtartási rendelet azt tartalmazza, hogy az ebekről a polgármesteri hivatal nyilvántartást vezet. Valószínűleg a korábbi feladat- és hatásköri szabályok miatt maradhatott ez a szöveg a rendeletekben, pedig már nem az eb tartási helye szerint illetékes jegyzőnek, hanem az állat-egészségügyi felügyeletet ellátó, az eb tartója által szabadon választott magán-állatorvosnak köteles bejelenteni a tulajdonos, ha az állat a három hónapos kort elérte, elhullott vagy elkóborolt, vagy új tulajdonoshoz került. Az ebekre vonatkozó nyilvántartási kötelezettséget helyi rendeletben csak akkor lehet jogszerűen előírni, ha az célhoz kötött, tehát a nyilvántartás célját is tartalmaznia kell a rendeletnek.

6. A rendelet egyes állatok tartását a település egészére megtiltja-e, vagy övezeteket állapított meg

Az Alkotmánybíróság arra az alkotmányos követelményre hívta fel a figyelmet, hogy a helyi önkormányzat köteles tiszteletben tartani a magasabb szintű jogszabályban foglalt előírásokat. Az ilyen jogszabály keretei között megállapíthat helyben alkalmazandó követelményeket, de nem tilthat kategorikusan olyan magatartást, illetve tevékenységet, amelyet a magasabb szintű jogszabály kifejezetten lehetővé tesz. (6/1995. (II. 22.) AB h.) Azonban az önkormányzatnak rendeletében lehetősége van arra, hogy a település egyes övezeteire vonatkozó tilalmakat, korlátozásokat állapítson meg. Továbbá a helyi rendelet az egyes övezetekre kiterjedő érvénnyel, szigorúbb korlátozást vagy tilalmat állapít meg, mint azt az országos jogszabály általános érvénnyel tette. (17/1998. (V. 13.) AB h.)

A régióban rendelkezésünkre álló rendeletek nagy részénél nincs övezet megállapítva. Az övezetek megállapítására vonatkozóan a régióban az önkormányzati rendeletek törvénysértő szabályozására számos példát említhetünk. Néhány település egész területén tiltott egyes állatok (harci ebek), illetve egyes állatcsoportok (vadállat, egzotikus állat, veszélyes és védett állatok) tartása, továbbá több rendeletben tiltották meg egyes övezetekre nézve valamely állatfaj tartását illetve rendeletben korlátozták az állattartást.

Abban az esetben, ha az önkormányzat az állattartási rendeletben övezeteket határozott meg, és az egybeesik a település kül-, illetve belterületével, az megítélésünk szerint törvényes, mivel megfelel két övezetnek. Természetesen, ha azt a helyi sajátosságok indokolják, főként nagyközségekben, városokban, ennél több övezet megállapítása is indokolt lehet.

Szükséges megemlíteni, hogy több olyan kistelepülés van, ahol belterületen a telek nagyságától függetlenül max. 2-2 db kutya és macska tartását engedélyezi a helyi norma. Ez indokolatlan korlátozás a teljes belterületre, emellett életszerűtlen, és a gyakorlatban szinte biztosan nem hatályosul. Van olyan rendelet is, amely állattartási övezeteket határoz meg, de az állattartás szempontjából ezekre nem állapít meg eltérő szabályokat.

7. Az állattartás engedélyezéséhez széleskörűen megkövetelt előzetes írásbeli hozzájárulásról

A helyi önkormányzat közérdekből, az ebtartás feltételéül szabhatja – a tartott ebek számától függetlenül – a szomszédok meghatározott körének hozzájárulását. A széleskörűen megkövetelt előzetes írásbeli hozzájárulás azonban aránytalan tulajdoni korlátozást jelenthet (23/2000. (VI. 28.) AB h., 1/2003 (I. 14.) AB h., 79/2006. (XII. 20.) AB h.). A helyi önkormányzat tehát, köteles az ebtartás sajátosságaira figyelemmel (például az állat szaporulata tartására vonatkozóan) differenciált szabályozást kialakítani, s ha azt a közérdek nem teszi indokolatlanná, legalább egy eb tartását lehetővé tenni előzetes hozzájárulás nélkül. (634/H/2003. AB h.)

A rendeletek jelentős többségében nincs előzetes írásbeli hozzájárulás szabályozva, a hibás előírásokra pedig igen kevés példa található.

Az törvénysértő, hogy az tömbtelkeken lévő többlakásos lakóépületekben lakásonként 1 db eb tartását engedélyezik, és ennek az 1 db-nak a tartásához is a lépcsőház és külön a szomszédos lakások lakóinak egyszerű többségi írásbeli nyilatkozatával való rendelkezést írja elő. Volt ahol a „közvetlen szomszéd” fogalom meghatározásnál feleslegesen és jogbiztonságot sértő az a konjunktív kitétel, hogy „és az életkörülményeit az állattartás érinti”. A közvetlen szomszéd – mint fogalom meghatározást – a határozatlan jogfogalom használatával nem lehet szubjektív érzetektől függővé tenni, mert az a jogalkalmazást nehezítő illetve lehetetlenné tévő szabályozás.

8. A veszélyes ebek tartásának szabályozásáról

A **veszélyes állat tartása** és szaporítása, illetve az országba történő behozatala előzetes hatósági engedélyhez kötött. A természetvédelmi oltalom alatt nem álló, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá nem tartozó veszélyes állat tartására, szaporítására a tervezett **tartás helye szerint illetékes** települési, fővárosban kerületi önkormányzat **jegyzője** – az állategészségügyi hatóság és a természetvédelem illetékes állami szervének szakhatósági hozzájárulásával – adhat engedélyt. A **veszélyes és veszélyesnek minősített eb** tartásáról és a tartás engedélyezésének szabályairól (az időközben **hatályát veszített** állam- és közbiztonságról szóló 1974. évi 17. törvényerejű rendelet végrehajtására kiadott) 35/1997. (II. 26.) Korm. rendelet szabályait kell alkalmazni, e szerint a hatósági eljárás az eb tartási helye szerint illetékes települési, a fővárosban a kerületi önkormányzat **jegyzőjének** hatáskörébe tartozik.

A rendeletek jelentős többségében nem tértek ki a veszélyes ebek tartásának szabályozására, illetve jól szabályozták a kérdést, vagy helyesen utaltak vagy idézték a Korm. rendeletet. Jelentősebb hiba, amikor az egyik település a veszélyes állatok tartásáról, engedélyezéséről és védelméről tárgykörrel alkotott helyi rendeletet, jogszabályi felhatalmazás nélkül. Ez esetben a teljes önkormányzati normát deregulálni szükséges.

Néhány rendelet eleve a település egész területén megtiltja a veszélyes ebek tartását. Jellemző hibaforrás a Korm. rendelet nem szöveghű idézése, a vegyes, megtévesztő jogszabály szerkesztés. Találkoztunk azzal is, hogy a rendelet a veszélyes ebek tartásának szabályozásakor már hatálytalan jogszabály alapján rendelkezett.

Azt, hogy mi minősül veszélyes állatnak, a veszélyes állatokról és tartásuk engedélyezésének részletes szabályairól szóló 8/1999. (VIII. 13.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet 1. számú melléklete sorolja fel. Ennek ellenére volt olyan rendelet, amely attól eltérő fogalmat határozott meg. Zavaró a gyakran előforduló, pontatlan fogalomhasználat: *kiszámíthatatlan, támadó természetű eb*. Az eb veszélyesnek minősítése hatósági eljárás, mely az eb tartási helye szerint illetékes települési, a fővárosban a kerületi önkormányzat **jegyzőjének** hatáskörébe tartozik (Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése).

9. Az állati hullák kezelésére, elföldelésére vonatkozó szabályokról

Nem jelentősnek tűnő kérdés az állati hullák kezelésére, elföldelésére vonatkozó szabályozás, mégis a gyakorlatban többször előfordul, hogy az önkormányzatok állattartási rendelete nincs szinkronban az állati hulladékok kezelését szabályozó 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet 5. § (2) bekezdésében foglalt szabályozással, ezáltal sértve a jogbiztonság elvét. A rendeletek közel fele hallgat e kérdés szabályozásakor.

Több rendelet kötelezővé teszi, hogy minden elhullott állatot el kell helyezni az önkormányzat által biztosított hullatárolóban, pedig az elhullott, 50 kg-nál nem nagyobb össztömegű, kedvtelésből tartott állatokat az állati hulladék birtokosa saját telkén a szomszéd telek határvonalától 1,5 m-re – egyéb feltételek mellett – elföldelheti. Előfordult olyan szabályozás, amely alapján az állati hulla elszállításának szabályai nem egyértelműek, például az, hogy az állati hulla testtömegének meghatározásán túl nem szabályozzák az elföldelésre vonatkozó további előírásokat. Több rendelet volt, amely alapján a dögtelepre kell az állati hulladékot elszállítani, pedig dögtemetőben való ártalmatlanításra lehetőség csak 2005-ig volt. (71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet 6. § (4) bekezdése.) Egy rendelet szerint „A tulajdonos a nagy és közepes testű állatának elhullását köteles a körzeti állatorvosnak bejelenteni”. Nem csak az elhullást, hanem már bizonyos betegségek gyanúját is közvetlenül be kell jelenteni a magánállatorvosnak, vagy a hatósági állatorvosnak (2008. évi XLVI. törvény 18. § (1) bekezdés f), h) pont és a 13/2008. (VIII. 30.) FVM rendelet).

Jogszabálysértő szabályozás, ha a rendeletben az állati hulla ártalmatlanná tételére önállóan kötelezett nagyüzemi méretű állattartó telepek, vágóhidak állati eredetű élelmiszert feldolgozó üzemek, baromfikelletők részére előírják, hogy évente január 31-ig vagy a tevékenység megkezdését követő 50 napon belül be kell mutatni a jegyzőnek az állati hulla ártalmatlanítására, illetve értékesítésére vonatkozó szerződést, mivel hatáskört a jegyzőnek csak törvény, vagy kormányrendelet állapíthat meg.

10. A kutyának közterületre, egyes közforgalmú épületekbe való bevitelének szabályairól

A köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről szóló, már nem hatályos 1/1986. (II. 21.) ÉVM-EÜM együttes rendelet 13. § (1) bekezdése szerint étel- és vendéglátó üzemekbe, **üzletekbe**, helyiségekbe, szórakozóhelyekre, **játszóterekre, egészségügyi intézményekbe**, bölcsődékbe, óvodákba, iskolákba, **strandokra ebeket** – az üzemeltető által meghatározott feltételek mellett, **a vakvezető kutya kivételével** – még pórázon sem szabad bevinni. Jelenleg ez a kérdés magasabb szintű jogszabályokban nem kellően rendezett, így tere van a helyi jogalkotásnak.

Jogszabálysértő szabályozás, amennyiben az Ör. a veszélyes ebekre nézve csak a pórázt és a szájkosarat említi, noha a 35/1997. (II. 26.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése ennél szigorúbb és konkrétabb szabályozást tartalmaz. Néhány szabályozás nem megfelelő, egyrészt, mert nem felelnek meg a már nem hatályos, de a „szokásjogban továbbélő” ÉVM-EÜM együttes rendeletnek, amikor arról rendelkeznek, hogy pl. az intézményvezető engedélyével bevihetők az állatok egészségügyi intézménybe és gyermekintézménybe. Másrészt a rendeletek bizonyos marmagasság felett, illetve támadó és nagytestű ebekre szigorúbb szabályokat állapítottak meg, nevezetesen előírták esetükben a szájkosár használatát. Hivatkozva a 49/2007. (VII. 3.) AB határozatra, ahol ugyan az ebtartás korlátozásáról van szó, nem egyértelmű, hogy a marmagassággal összefüggésben mi indokolja a szigorúbb szabályozást, illetve a rendeletalkotó miért hoz létre a veszélyes és veszélyesnek minősített ebek fogalmán túli újabb kategóriákat, ráadásul azok értelmező rendelkezésekben való meghatározása nélkül, jogbizonytalanságot okozva ezzel.

Jellemző hiba, hogy a kutyának közterületre (pl. játszótérre, strandra) illetve egyes közforgalmú épületekbe való bevitelére vonatkozóan a szabályozás gyakran egységes, nem vonatkozik eltérő szabály pl. a vakvezető vagy „egyéb közfeladatot segítő” kutyákra.

11. A haszonállatok tartására, tenyésztésére vonatkozó szabályokról

A rendeletek döntően általános szabályokat tartalmaznak, kevés rendeletben található olyan részletes szabályok, amelyek a magasabb szintű jogszabályokban, illetve az Állategészségügyi Szabályzatban foglaltakat veszik át pontatlanul, sértve ezzel a jogbiztonság elvét. A nagyüzemi állattartás szabályait a magasabb szintű jogszabályok részletesen tartalmazzák, erre a tevékenységre vonatkozó szabályozást teljes egészében kerülni kellene a helyi rendeletekben.

A jogszabálysértés ritkábban abból eredt, hogy a fertőtlenítés elvégzését – annak elmaradása esetén – a jegyző feladatává teszik, holott a 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 36. §-a szerint azt az ÁNTSZ végezteti el az állattartó költségére. Az esetek túlnyomó részében a trágyakezelés ugyanezen rendelettel ellentétes szabályozása okozta a jogszabálysértést („szükség szerinti”, 3 m³ feletti mennyiség).

Jellemzően a trágya elszállításának közegészségügyi szabályai nem felelnek meg a 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 4. számú melléklet 3. pont B) alpontjának, ami a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről, azon belül a trágya elszállításáról szól. Van olyan rendelet is, amely a rendelet elején haszonállatokra vonatkozóan pontatlanul fogalmakat határoz meg, de aztán ezekre nem állapít meg szabályokat.

Előforduló törvénysértő szabályozás pl.: Marhalevél kiállítására vonatkozó előírások pontatlan átvétele (21/1996. (VII. 9.) FM rendelet 2. §). A haszonállat fogalom, állatbetegségek megelőzésére, kezelésére vonatkozó szabályok nincsenek összhangban az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény (Áttv.) szabályozásával. Az abban foglalt rendelkezéseket csak abban az esetben kell alkalmazni a kedvtelésből tartott állatok tenyésztésére, ha az gazdasági célból történik, ezzel szemben az Ör. minden háziállatnál alkalmazni rendeli.

Az **állampolgári jogok országgyűlési biztosa** az ebtenyésztés és ebtartás szabályozási tárgykörében folytatott vizsgálatot, megállapításairól 2007. decemberében jelentést tett közzé, és annak nyomán módosult is az Áttv. Tapasztalatunk szerint az ebtenyésztés kérdéskörével a rendeletek jelentős többségében nem foglalkoznak az önkormányzatok.

12. Az állattartás céljára szolgáló épületek elhelyezésénél irányadó védőtávolságokról

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) (5) bekezdése szerint: „Az állattartás céljára szolgáló épületek, helyiségek és melléképítmények építési telken való elhelyezésénél irányadó védőtávolságokat és más építési feltételeket – a közegészségügyi és az állategészségügyi, továbbá a környezetvédelmi követelmények meghatározásával – az állattartásról szóló helyi önkormányzati rendeletben kell megállapítani.

A haszonállatok tartására vonatkozó önkormányzati rendeletek többsége törvényes előírásokat tartalmaz, az állattartásra szolgáló épületek és helyiségek elhelyezésére vonatkozóan a védőtávolságokat meghatározzák.

13. Nem rendeli-e el az önkormányzat meg nem engedett esetekben is az állatok leölését

A hatályos jogszabályok szerint nem kötelezhető helyi rendeletben az engedélyezett létszámot meghaladó állat kiirtására a tulajdonos. Elfogadható oknak, körülménynek minősül a gyógyíthatatlan betegség illetve sérülés, továbbá a bejelentési kötelezettség alá eső betegségek gyanúja esetén is a jegyző, valamint a hatósági állatorvos jogosult hatósági döntést hozni (37/2004. (X. 15.) AB h.).

A rendeletek többsége a kóbor ebeknél rendelkezik az állatok leöléséről. Az állatok leölését több képviselő-testület törvénysértően úgy szabályozza, hogy „A Polgármesteri Hivatal a védőoltásban nem részesült ebet kártalanítás nélkül leölheti.” Az is törvénysértő, hogy a vadászatra jogosult kötelezettségeként szabályozták a külterületi kóbor ebek kiirtását, pedig az Állat-egészségügyi Szabályzat 215. § (1) és (2) bekezdése már nem hatályos. Egyéb említésre érdemes hiba, amikor az Ör. a macska leölését azért rendeli el, mert külterületen kóborol, mely ellentétes az Áttv. 11. §-ával.

Az új, a kóbor állatok életét jobban tisztelhetően tartó 164/2008. (XII. 20.) FVM rendelet 11. § alapján a veszettség rókák közötti terjedése, továbbá más állatfajra való átjutásának a korlátozása érdekében a kerületi főállatorvos elrendelheti a vadászterületen kóborló, nem befogható ebek leölését. Az előírt intézkedés végrehajtása a vadászatra jogosult kötelessége. Jogszerű szabályozás kevés esetben fordult elő.

14. A szabálysértési rendelkezések megfelelő szabályozása

Még mindig gyakori a sommás, vagy a szabálysértési tényállást általánosságban megfogalmazó rendelet, mely nem sorolja fel pontosan azokat a szakaszokat, vagy konkrét előírásokat, amelyek megsértése szabálysértési eljárást von maga után. Az önkormányzat rendeletalkotási felhatalmazása a szabálysértési tényállások körének meghatározásakor csak azokra a cselekményekre terjed ki, amelyet törvény vagy kormányrendelet nem minősített már szabálysértéssé. Ugyanis a jogbiztonság elvét sérti a magasabb szintű szabályokat csupán megismétlő önkormányzati rendeleti előírás is.

Több rendelet a Szabs. tv. 169. § (2) bekezdése ellenére megismétli a köztisztasági szabálysértés, valamint a veszélyeztetés kutyával szabálysértési tényállásokat, és eltér a Szabs. tv.-ben megállapított bírság mértékétől. Olyan is előfordult, hogy a rendelet a Btk. veszélyes eb tartásával kapcsolatos kötelezettség megszegése, illetve az állatkínzás bűncselekmények tényállásait ismételte meg.

Több rendelet szabálysértési rendelkezései nem jogszerűek, magasabb szintű jogszabályban szabályozott tényállásokat vesznek át jellemzően, ebből fakadóan a bírság összegek sem jogszerűek, hiszen helyi rendeletben maximum 30.000,- Ft összegű bírság szabályozható, míg az átvett tényállások esetében a magasabb szintű jogszabály ettől nagyobb összegű bírság kiszabását teszi lehetővé.

A szabálysértések kapcsán említést érdemel a bejelentés elmulasztásának szabálysértéssé nyilvánítása (164/2008. (XII. 20.) FVM rendelet 3.-4. §) és az amikor Ör. szerint szabálysértés esetén a rendőrség is helyszíni bírságot szabhat ki. Az rendőrségről szóló törvény hatálya alá tartozó szervek részére feladatot törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg, önkormányzati rendelet nem. (1994. évi XXXIV. törvény 1. § (2) bekezdés o) pontja)

15. A záró rendelkezések szabályairól

A záró rendelkezések között minden esetben szabályozni kell a jogszabály hatálybalépését. A rendelet hatálybalépésének idejét a hatálybalépés évének, hónapjának és napjának megjelölésével kell megállapítani. Célszerű, hogy a hatálybalépés rendszerint a hónap 1-jén történjen.

Előfordult, hogy a rendelet hatálybalépésének napja megelőzte a kihirdetés dátumát. Néhány esetben visszamenőleges hatály került szabályozásra, más esetben a hatálybalépés nem év, hó, nap megjelölésével történt, hanem a kihirdetés napján történő hatálybalépésről rendelkeztek, egy pár esetben nem került sor a hatálybalépés szabályozására.

16. A rendelet az átmeneti szabályokat és kellő felkészülési időt biztosít-e a hatálybalépést megelőzően megkezdett állattartás vonatkozásában

A hatálybalépést megelőzően megkezdett állattartás vonatkozásában **az átmeneti szabályokat és a kellő felkészülési időt a jogalkotónak együtt kell biztosítania**. Az átmeneti idő értelmezése szélsőségeket mutat, hiszen az egyik véglet szerint a rendelet 7 évet biztosított 2010-ig, a másik rendeleti véglet pedig 30 napot adott arra a hatályba lépéstől a lakosoknak, hogy az előírt szabályokat alkalmazzák. (Ezen a téren az alkotmánybírósági határozatok sem következetesek.) A rendeletek több mint felében nem található rendelkezés átmeneti szabályokra, vagy nem biztosítottak **kellő felkészülési időt** a rendeletek hatályba lépése előtt megkezdett állattartás rendezésére.

Átmeneti szabályokat a rendeletek ritkán tartalmaznak. Az átmeneti szabályok több esetben szerkezetileg nem a rendelet végén, a záró rendelkezések között található, hanem azon rendelkezések között, ahol a szigorítások, korlátozások bevezetésére került sor. Arra is van példa, hogy nem minden állattartás, hanem csak a haszonállatok vonatkozásában alkottak átmeneti szabályokat. Az átmeneti rendelkezés hiányát nem tekintettük jogszabálysértőnek, hiszen a már megkezdett állattartás tekintetében a kellő felkészülési idő a rendelet hatálybalépési időpontjának megfelelő meghatározásával is biztosítható. A kellő felkészülési időt a rendeletek általában biztosítják, néhány esetben törvénysértő a szabályozás, és több rendelet esetében nincs vagy a rendeletalkotás óta eltelt idő miatt nem értékelhető ez az elvárás.

Összegzés

A fogalomhasználatok sok esetben vagy elavultak, vagy zavarosak és ezzel a jogbiztonság elvét sértik. Előfordul, hogy az egyes fogalmakat nem definiálják, és eltérnek a központi jogszabályok fogalmaitól, ez szintén jogbizonytalansághoz vezethet. A jogbiztonságot sérti, amikor néhány rendeletben hatályon kívül helyezett magasabb szintű jogszabályokra tesznek utalást, vagy amikor nem szó szerint veszik át a törvényi szöveget, pontatlan a fogalomhasználat. A jogalkalmazást nehezíti az is, amikor körül nem írt, bizonytalan fogalmakat és kifejezéseket használnak. Néhány példa ezekre: „ha az... intézmények szomszédságában tartott eb a csendet ugatásával tartósan zavarja, az eb tartás *korlátozható* illetve *megtítható*.”, „*kiszámíthatatlan, támadó természetű eb*”, „*a házi fogyasztási és egyéb szükségleteknek megfelelő mennyiség*”.

A rendeletek egy része esetében a rendelet előkészítői illetve alkotói azt a színteljesíthetetlen célt tűzték ki maguk elé, hogy a jogterületre vonatkozó rendelkezéseket egy jogszabályban foglalják össze. Ebből adódóan számos olyan kérdésre kitérnek a rendeletekben – a magasabb szintű jogszabályok szövegének részleges vagy pontatlan megismétlésével –, amelyek nem önkormányzati rendalkotási tárgykörök (állategészségügy, közegészségügy, állattartás stb.). A magasabb szintű jogszabályok szövegének átvétele azzal a következménnyel jár, hogy ezek változása esetén az önkormányzati rendelet módosítása hiányában, az emiatt lesz ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal. Ezáltal sértve a jogbiztonság követelményét, ahogy arra az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott.

A rendeletek viszonylag kevés saját szabályt tartalmaznak, terjedelmüket jórészt a központi jogszabályok fenti módon történő megismétlése adja, helyenként azzal az utalással, hogy a rendelet szabályait akkor kell alkalmazni, ha az állattartásra vonatkozó jogszabályok eltérő rendelkezéseket nem tartalmaznak. A rendeletek egy része régi, ezért gyakran nem követik az időközbeni központi jogszabályváltozásokat. Több rendeletről elmondható, hogy abban röviden, igen egyszerűen szabályozzák az életviszonyokat, és eljárási rendelkezéseket csak elvétve tartalmaznak.

Általános megállapításként kimondható, hogy a rendeletek jelentős része esetében nem állnak fenn azok a körülmények, amelyeket a jogszabályalkotás feltételeként a Jat. 17. §-a előír. (*Jogszabályt akkor kell alkotni, ha a társadalmi-gazdasági viszonyok változása, az állampolgári jogok és kötelességek rendezése, az érdek-összeütközések feloldása azt szükségessé teszi.*) Egyrészt tehát túlszabályozottság figyelhető meg olyan szabályozási tárgykörökben, amelyek esetében a rendeletalkotás tulajdonképpen szükségtelen. Ugyanakkor az „eredeti” (azaz a képviselő-testület által alkotott) rendelkezések hiányosak, nem kellően

kidolgozottak, az adott életviszonyt nem szabályozzák kellő részletességgel, azaz több esetben nem felelnek meg a normavilágosság követelményének (pl.: tartható állatok száma, állattartási övezetek, védőtávolságok, az ezekhez kapcsolódó önkormányzati hatósági hatáskörök, eljárási szabályok stb.).

Készítette:

Dr. Kása Róbert

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Osztály
Békéscsabai Kirendeltség

Hatósági Főosztály tájékoztatói

Vadkár esetén követendő eljárásról

2009. május 15-ével módosultak a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvénynek (Vtv.) a vadkár érvényesítésével kapcsolatos szabályai. A módosult szabályokat a 2009. május 15-ét követően indult eljárásokban kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy az ezen időpontot követően bejelentett, de akár ezt megelőzően keletkezett káresemények intézésekor kell alkalmazni.

Vadkár és annak megtérítése

Mindenekelőtt azt kell tisztázni, hogy mit kell vadkárnak, vadászati kárnak, és vadban okozott kárnak tekinteni?

Vadkár

A vadászatra jogosult a Vtv.-ben foglaltak alapján köteles megtéríteni a károsultnak a gímszarvas, a dámszarvas, az őz, a vaddisznó, valamint a muflon által a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban, továbbá az őz, a mezei nyúl és a fácán által a szőlőben, a gyümölcsösben, a szántóföldön, az erdősítésben, valamint a csemetekertben **okozott kár öt százalékot meghaladó** részét (vadkár). Ebből látható, hogy nem korlátlanul tartozik a jogosult kártérítéssel, csak bizonyos állatok bizonyos művelési ágban okozott károkozása esetén, és a kár mértékét is korlátozva köteles megtéríteni.

A vadkár megtérítésére **az köteles**, aki a kárt okozó vad vadászatára jogosult, és akinek vadászterületén a károkozás bekövetkezett, illetőleg akinek vadászterületéről a vad kiváltott.

A jogosult a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályai szerint köteles megtéríteni a károsultnak a vad által a mezőgazdálkodáson és erdőgazdálkodáson kívül másnak okozott kárt. (Vtv. 75. §)

A vadászati kár

A vadászatra jogosult köteles a károsultnak megtéríteni a vadászterületen a vadászati jog gyakorlásában részt vevő **személyek által** a mezőgazdasági terményekben, természetű növényállományokban a vetéstől a betakarításig, az erdőben, a védett természeti értékekben, a vizek halállományában, a szőlőben, valamint a gyümölcsösben másnak okozott kárt (vadászati kár). (Vtv. 76. §)

A vad elpusztításával okozott kár

Aki a vad elpusztításával, befogásával, zavarásával, vagy bizonyíthatóan erre irányuló kísérletével a jogosultat a vadászati jog gyakorlásában akadályozza, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. (Vtv. 77. §)

A fentiekből látható, hogy károkozás mindkét fél részéről történhet, mind a vadászatra jogosult, mind harmadik fél részéről.

A vadkár-igény érvényesítésére nyitva álló határidő

Vadkár, vadászati kár, valamint vadban okozott kár megtérítése iránti igényt a kár bekövetkezésétől – folyamatos kártétel esetén az utolsó kártételtől – számított **harminc napon belül** kell közölni a kárért felelős személlyel. (Vtv. 81. § (1) bekezdés)

Ha a károsult és a kárért felelős személy között a kár bekövetkezésétől számított 30 napon belüli közléstől számított 8 napon belül nem jön létre **egyezség**

- a kár megtérítéséről **és**
- a kártérítés mértékéről, **és**
- a károsult kárának megtérítését nem közvetlenül a bíróságtól kéri,

a károsult a károkozás helye szerint illetékes települési önkormányzat **jegyzőjétől nyolc napon belül** írásban vagy szóban kérelmezheti a károsult és a kárért felelős személy közötti egyezség létrehozására irányuló kárbecslési eljárás lefolytatását.

A határidő elmulasztása esetén a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) szerinti **igazolási kérelemnek van helye**. Ez azt jelenti, hogy a vadkárt szenvedett fél jegyzőhöz fordulására nyitva álló – a vadkárt okozó társasággal történt egyezségkötésre nyitva álló 30 napon belüli időponttól számított 8 napon belüli határidő önhibáján kívül történő elmulasztásnak – határidejétől számított 8 napon belül, de legkésőbb két hónapon belül lehet előterjeszteni, értelemszerűen az elmulasztott cselekmény pótlásával egy időben. (Ket. 66. §, Vtv. 81/A § i) pontja) Az igazolási kérelmet elbíráló jegyzői döntés nem fellebbezhető, viszont annak bírósági felülvizsgálata kérhető közigazgatási nemperes eljárásban. Ez a végzés ugyanis olyan közigazgatási döntés, amely olyan eljárás során született, melyben nem fellebbezhető egyezséget jóváhagyó határozattal zárul érdemben az eljárás. (Ket. 100. § (1) bekezdés b) pontja és 109. § (1)-(2) bekezdés)

Ha a károsult kárigénye érvényesítése céljából az egyezség létrehozására irányuló kárbecslési eljárás lefolytatására irányuló kezdeményezésére nyitva álló 8 napos határidőt elmulasztva terjeszti elő, a jegyző az eljárást érdemi vizsgálat nélkül megszünteti. (Ket. 30. § d) pontja)

Ez a megszüntető végzés sem fellebbezhető, ám annak bírósági felülvizsgálata kérhető közigazgatási nemperes eljárás keretében. (Ket. 100. § (1) bekezdés b) pontja és 109. § (1)-(2) bekezdés)

Bírói út 1.

A fentiekből az is kitűnik, hogy annak sincs akadálya, hogy a károsult egyenesen a bírósághoz forduljon kártérítési igényével.

A fent idézett szabályból azonban az következik, hogy a közvetlenül a bíróság előtti polgári peres igény érvényesítése előtt is köteles a károsult a vadásztársasággal a kár bekövetkezésétől számított harminc napon belül közölni a kárigényét, s ezzel lényegében megkísérelni az ügyben egyezség létrehozását a károsult és a vadásztársaság között. A 30 napos – kárigény közlésére adott – határidő nem jogvesztő, ha azt elmulasztva fordul a károsult a polgári peres bírósághoz, a polgári peres eljárás szabályai szerint élhet igazolással.

A kár megállapításának szabályai, szakértő kirendelése

A kár megállapítását a miniszter által rendeletben meghatározott képesítéssel rendelkező **kárszakértő** végezheti. A szakértőt a **jegyző** öt munkanapon belül rendeli ki. (Ket. 58-59. §§) A szakértőt kirendelő végzésben minden fontos, az alapos kárszakértői vélemény

elkészítéséhez szükséges adatot közölni kell, és értelemszerűen azt is, hogy mire vonatkozóan kell kárszakértői véleményt készítenie a szakértőnek. Ehhez természetesen az szükséges, hogy a kárbejelentőtől minden fontos, a tényállás felderítéséhez szükséges adatot beszerezzen a jegyző. (Mikor történt a káresemény, azt milyen állapot okozta, az honnan érkezett, illetve mely területen történt a káresemény, miben nyilvánul meg a kár, milyen nagyságú területet érintve, milyen mezőgazdasági terményben okozva azt, amennyiben terményben okozott kárt, az milyen fejlettségű volt stb.) A szakértői véleménynek értelemszerűen arra is ki kell térnie, ha ezt a felek vitatják, hogy kár keletkezett, nemcsak annak mértékére.

A szakértői díj és a szakértő költsége a Ket. 153. § (2) bekezdés 9. pontja szerinti egyéb eljárási költségnek minősül, amelynek megelőlegezésére kell kötelezni a kérelmezőt a Ket. 156. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

A szakértő kirendeléséről szóló végzés, valamint a költség előlegezését elrendelő végzés sem fellebbezhető, ám annak bírósági felülvizsgálata kérhető közigazgatási nemperes eljárás keretében (Ket. 100. § (1) bekezdés b) pontja és 109. § (1)-(2) bekezdés)

A kár **becslését** – a miniszter által rendeletben megállapított egyszerűsített vadkárbecslési szabályok szerint – a kirendeléstől számított **öt munkanapon** belül kell lefolytatni. A kárbecslést akkor is le kell folytatni, ha a kár bejelentése a kár bekövetkezését követő 30 napon túl történt. Ha késedelmes bejelentés miatt a kár vagy mértékének megállapítása bizonytalanná válik, ezt a bejelentő **terhére** kell figyelembe venni.

Amennyiben a kérelmező a szakértői (egyéb eljárási) költséget **nem előlegezi meg**, úgy a jegyzőnek meg kell szüntetnie az eljárást. (Vtv. 81/A § 1) pontja) Az ilyen, megszüntető végzés nem fellebbezhető, de annak bírósági felülvizsgálata kérhető nemperes eljárás keretében. (Ket. 100. § (1) bekezdés b) pontja és 109. § (2) bekezdés)

A jegyző egyezség létrehozására irányuló kísérlete

A szakértő köteles a kárbecslésről készült jegyzőkönyvet haladéktalanul átadni a jegyzőnek. A jegyző a szakértői vadkárbecslési jegyzőkönyvben foglaltak alapján **egyezség létrehozását kísérli meg** a felek között a kár megtérítésére vonatkozóan.

Ha a felek között kötött egyezség

- megfelel a jogszabályokban foglalt feltételeknek,
- nem sérti a közérdeket, mások jogát vagy jogos érdekét,
- valamint tartalmazza a kötelezett kártérítésre vonatkozó kötelezettségvállalását,
- a felek által előlegezett eljárási költség felek általi viselését, a kártérítés (eljárási költség) összegét és pénznemét,
- a teljesítés módját és határidejét,

a jegyző az egyezséget határozatba foglalja és **jóváhagyja**. (Vtv. 81. § (6) bekezdés, Ket. 75. §)

A jegyző egyezséget jóváhagyó döntése nem fellebbezhető, ám annak 30 napon belül bírósági felülvizsgálatának helye van közigazgatási peres eljárás keretében, kifejezetten jogszabálysértésre hivatkozással. (Ket. 100. § (1) bekezdés b) pontja, 109. § (1)-(2) bekezdés) Nincs arra sem lehetőség, hogy a határozatát saját hatáskörben módosítsa, vagy visszavonja, s arra sem, hogy a jegyző felügyeleti szerve azt felülbírálja. (Vtv. 81/A § n) pontja)

Az előbbieken felsorolt, az egyezség kötelező tartalmi elemei közül kiemelés érdemel a szakértői **költség viselése**. Az erre vonatkozó megegyezés tartalma bármi lehet, de a felek – és a hatóság – figyelemmel lehetnek a Ket. 154. § (1) bekezdésében írt szabályra, mely szerint a kérelem elutasítása esetén a kérelmező ügyfél, a kérelemnek megfelelő döntés esetén az ellenérdekű ügyfél köteles viselni az egyéb eljárási költséget. Abban az esetben, ha a kár bekövetkezését és annak ok okozati összefüggését is bizonyította a szakértő, de annak mértékét alacsonyabb összegben állapította meg, mint amennyi a károsult igénye volt, a költségeket is eszerint kell arányosítani. (Ket. 154. § (2) bekezdés)

Az egyezség elmaradása esetén követendő eljárás

Ha a felek között **nem jött létre egyezség** vagy az nem hagyható jóvá, a jegyző az eljárást **megszünteti**. (Vtv. 81. § (7) bekezdés) Azon el lehet gondolkodni, hogy melyik rendelkezése alapján lehet/kell megszüntetni az eljárást. Erre a legalkalmasabbnak a Ket. 31. § (1) bekezdése tűnik, figyelemmel a Ket. 30. § g) pontjára, arra való tekintettel, hogy a jegyző hatásköre eddig terjed, s ha nem sikerül a feleknek megegyezniük a jegyző által jóváhagyható tartalommal, akkor bírósághoz kell/lehet fordulniuk. Az is egy elfogadható, védhető álláspont viszont, hogy a Vtv.-ben szabályozott eljárást megszüntető külön ok alapján kell/lehet megszüntetni a közigazgatási eljárást, amelyhez nincs szükség a Ket.-ben szabályozott megszüntetési okra.

A jegyző megszüntető döntése – a Ket. 100. § (1) bekezdés b) pontja értelmében – nem fellebbezhető. Annak bírósági felülvizsgálata azonban 30 napon belül kérhető a közigazgatási bíróságtól, amely nemperes eljárás keretében dönt. (2005. évi XVII. törvény)

Bírói út 2.

A károsult az eljárást megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított **harminc napon belül kérheti** a bíróságtól kárának megtérítését. A határidő elmulasztása **jogvesztéssel jár**. (Vtv. 81. § (8) bekezdés)

Ebben a rendelkezésben – a károsultat érintő – legfontosabb elem a jogvesztő határidő, amely azt jelenti, hogy nincs helye kimentésnek igazolási kérelemmel még akkor sem, ha a károsult önhibáján kívül mulasztja el a rá irányadó határidőt. (Ez a határidő a megszüntető döntés felek által történő közlésének (kézbesítésének) napjától számított 30 nap.)

Láthatjuk tehát, hogy a károsultnak jogában áll eldöntenie, hogy a kárigényével – eredménytelen egyezségi ajánlat esetében – egyenesen, a jegyző megkerülésével a bírósághoz fordul-e (ld. Bírói út 1.), vagy a jegyző közreműködésével próbálja igényét érvényesíteni. Az előző esetben úgy tűnik, hogy az eredménytelen egyezségi kísérletet követően, az általános, öt éves elévülési időn belül teheti ezt meg a károsult, az utóbbi esetben viszont jogvesztő határidőn belül, még hozzá a jegyző eljárást megszüntető döntésének jogerőre emelkedését követő harminc napon belül.

A jegyző egyezség hiánya miatti megszüntető döntése felülvizsgálata kérhető, jogszabálysértésre hivatkozással nemperes eljárásban a közigazgatási bíróságtól. Erre az elsőfokú döntés kézhezvételétől számított 30 napon belül van mód, de arra figyelni kell, hogy a közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálatára irányuló kérelem előterjesztése nem halasztó hatályú. Ez azt jelenti, hogy a károsultnak az elsőfokú döntés jogerőre emelkedésétől

(közlésétől) számított 30 napon belül elő kell terjesztenie az illetékes polgári peres városi bíróságon a kárigényét annak érdekében, hogy a jogvesztő határidőt el ne mulassza.

Végrehajtás

A jegyző egyezséget jóváhagyó határozatát nem a jegyző, hanem **az önálló bírósági végrehajtó hajtja végre**. Ezért – ugyancsak 2009. május 15-ével – kiegészült a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.), amikor gyakorlatilag végrehajtható okiratnak minősíti (Vht. 10. § b) pontja) a jegyző egyezséget jóváhagyó határozatát. A bíróság végrehajtási záradékkal látja el a károkozás helye szerint illetékes jegyzőnek a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló törvényben meghatározott eljárásában hozott, a károsultnak és a kárért felelős személynek vadkár, vadászati kár vagy vadban okozott kár megtérítésére, valamint az általuk előlegezett eljárási költség viselésére vonatkozó egyezséget jóváhagyó határozatát.

Készítette:

Dr. Vida Mária

Hatósági Osztály

Kecskeméti Kirendeltség

A Bét. és az anyakönyvi jogszabályok 2009. július 1-jei módosítása

2009. július 1-jén hatályba lépett a Magyar Közlöny 63. számában kihirdetett, a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló **2009. évi XXIX. törvény (Bét.)**.

E törvény alapján és a végrehajtási szabályok egyidejű módosításával egyéb anyakönyvi rendelkezések is megváltoztak (**14/2009. (VI. 3.) IRM rendelet**, Magyar Közlöny 75. száma).

Mindezekkel összefüggésben az alábbi fontosabb jogértelmezési és jogalkalmazási kérdésre hívjuk fel a jegyzők és az anyakönyvvezetők figyelmét. (A szövegben a „bejegyzett élettársi kapcsolat” a továbbiakban: bét.)

I.

1.) A bét. létesítésére és a bét. anyakönyvének vezetésére az 1982. évi 17. tvr. (At.) új 42/A. § (3) bekezdése és a 6/2003. (III. 7.) BM rendelet (Ar.) módosított 1. § (2) bekezdése alapján a *körzetközponti* feladatokat ellátó települési önkormányzat polgármesteri hivatalának anyakönyvvezetője rendelkezik hatáskörrel.

Az At. 2. § (2) bekezdésének kiterjesztése után a *polgármester* a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozásánál való közreműködésre – ahogyan a házasságkötésnél – az anyakönyvvezetőre megállapított képesítési feltételek hiányában is jogosult.

Az eddigi tapasztalatok alapján hangsúlyozni kell, hogy **a bét. anyakönyvet 2009. július 1-jével akkor is meg kell nyitni és a jegyző által hitelesíteni** (majd a többi anyakönyvhöz

hasonlóan minden év végén bejegyzés hiányában is *lezárni*), *ha az adott településen még nem volt esemény.*

A Csjt. szerint joghatásaiban a házassághoz viszonyítva a bét. anyyiban tér el, hogy *nem keletkeztet apasági vélelmet*, illetve nem jogosítja a feleket közös gyermekké fogadásra és *névviselésre*, sőt a bejegyzett élettárs a volt férje nevét nem viselheti tovább a házasságra utaló „-né” toldatos formákban.

A bét. létesítésének joga kizárólag a *18 év feletti* (korhatár alóli felmentésnek nincs helye) és *azonos nemű* személyeket illeti meg, akiknek az anyakönyvvezető előtt *együttesen* kell jelen lenni és a szándéknyilatkozatukat *személyesen* megtenni. A törvényes akadályok és az elhárítható akadályoknál a felmentési lehetőségek egyebekben a Csjt. szabályainak megfelelően ugyanazok, mint a házasságkötésnél.

Az eljárási szabályok közötti fontos eltérés, hogy a házasságkötéssel ellentétben a bejelentést követően viszont *nincs várakozási idő* és a meghallgatást, illetve a *bejegyzés sorrendjét* a felek családi nevének ABC rendje határozza meg.

A *nem magyar állampolgárookra* szintén a házasságkötéssel egyező szabályok vonatkoznak, tehát a bét. Magyarországon történő létesítéséhez az illetékes hazai hatóságuk által kiállított *tanúsítványt kell beszerezniük* és e körben is lehetőség nyílik a tanúsítvány beszerzése alóli felmentésre (ld. még a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. új 41/A. §-ában foglaltakat).

Hasonlóan alakul a Magyarországon lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező *magyar állampolgár, hontalan, vagy menekültként elismert személy külföldön történő bét. létesítéséhez szükséges tanúsítvány kiállítása*. Az érintett polgár az erre irányuló kérelmét azonban a *lakóhelye*, ennek hiányában a *tartózkodási helye*, érvényes lakcím hiányában pedig az *utolsó bejelentett lakcíme* szerinti illetékes anyakönyvvezetőnél terjesztheti elő, vagyis ez a feladat nem csak a körzetközponti, hanem *bármelyik települési önkormányzat anyakönyvvezetőjénél* jelentkezhet.

A bét. *hazai anyakönyvezésére* irányuló kérelmet *ugyancsak a lakó- vagy tartózkodási hely szerint* illetékes anyakönyvvezetőnél vagy külföldön az illetékes konzuli hatóságnál kell benyújtani. Ezzel kapcsolatban a legfontosabb tudnivaló, hogy a vonatkozó rendelkezés értelmében – az egyéb feltételek mellett – *kizárólag a külföldön 2009. július 1-je után létesített* bét. hazai elismerésére van lehetőség, illetve az alapján névviselés akkor sem jegyezhető be, ha azt a külföldi jog lehetővé teszi és az okirat tartalmazza.

A bejegyzett élettárs halála esetén a *régi típusú halotti anyakönyvben és halotti anyakönyvi kivonatban* a bejegyzett élettárs nevét, személyi azonosítóját vagy születési idejét, a bét. létesítésének helyét és idejét a „*Megjegyzések*” *rovatban* kell feltüntetni, az anyakönyvnek a házastársra és a házasságkötésre vonatkozó rovatait pedig ki kell húzni. (ld. Ar. 104. § (5) bekezdés.)

A KEK KH tájékoztatása szerint új típusú halotti anyakönyv és kivonat nyomtatványokat a nyomda kizárólag a 2009. július 1-je után feladott rendelésekre szállít. Ennek megfelelően az eddigi készleteket az anyakönyvvezetők minden további nélkül elhasználhatják.

2.) Az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvénynek a 2009. évi XXIX. törvény 9. § (2) bekezdésével beiktatott 36/E-G. §-aiban szabályozott **Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása 2010. január 1-jével** lép hatályba.

Erre tekintettel már módosultak a Csjt.-nek az apaságra vonatkozó rendelkezései is, miután ez a fajta regisztráció **apasági vélelmet keletkeztet**. (A Csjt. 35. § (5) bekezdése azonban azt is elrendezi, ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő alatt több férfival élt az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása által igazolt élettársi kapcsolatban.)

Az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartása által igazolt élettársi kapcsolatban kizárólag *nagykorú és cselekvőképes* személyek élhetnek, akik azonban *azonos- és különneműek* is lehetnek, illetve annak életszerűen *nem akadályozza az érvényes házasság vagy bét. sem*.

3.) Mindezek mellett változatlanul létezik, tehát a jogszabályok alkalmazása szempontjából a hatósági és más eljárásokban (Ket. szerinti ügyek, nyugdíjjogosultság stb.) az eddigiek szerint kezelendő a Ptk. 685/A. §-ában körülírt **„hagyományos” élettársi kapcsolat** is.

II.

1.) Az egyéb anyakönyvi jogszabály módosítások körében hiányt pótol az At. új 15/A. § (3) bekezdése azzal, hogy egyértelműen a **jegyző hatáskörébe utalja** a házasság **hivatali helyiségen kívüli** megkötésének, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolat hivatali helyiségen kívüli létesítésének engedélyezését.

A hivatali helyiségre vonatkozó rendelkezés egyúttal a Csjt.-ből az At.-be került át. Az itt található új szöveget tekintve véleményünk szerint *továbbra is főszabály az események hivatali helyiségben történő lebonyolítása és az engedélyre a feleknek a 15/A. § (4) bekezdésében felsorolt feltételek fennállása esetén sincs alanyi joga*, tehát a jegyző a döntését a körülmények alapos ismeretében, a rendelkezésére álló információk kellő mérlegelése alapján hozhatja meg.

A hivatali helyiségen kívüli lebonyolítás engedélyezése iránti kérelemre *általános tételű eljárási illetéket* kell lerovatni és kedvező döntés esetén a Ket. szerint *egyszerűsített határozatot* lehet hozni.

Javasoljuk a feleket a kérelem beadásával egyidőben a pontosan körülírt helyszínről és az említett 15/A. § (4) bekezdésében foglaltakról – az utaztatás, a biztonságos kezelés stb. módjának részletes körülírásával – *nyilatkoztatni*.

A jegyző határozatára az *anyakönyvi jegyzőkönyvben is utalni* kell (ld. az engedélyek, felmentések feltüntetésére vonatkozó rovatokat) és a *határozat jogerősített anyakönyvvezetői példányát az alapiratoknál* kell elhelyezni. (A kérelmet és a jegyzői hatósági ügy iratait viszont a várakozási idő alóli felmentéshez hasonlóan nem kell, sőt a helytakarékosság miatt *nem is szabad a – nem selejtezhető – anyakönyvi irattárba besorolni* és ott őrizni.)

2.) Az At. 41. § (9) bekezdésének hatályon kívül helyezésével **megszűnt** az anyakönyvvezetőnek a magyar állampolgárságú **újszülött adatairól az OEP részére történő adatszolgáltatási kötelezettsége**, az 1992. évi LVI. törvény (Nytv.) 21. §-a alapján ez a továbbiakban központilag történik.

3.) Az Ar. 2. § (1) bekezdésének szövege a **házasságkötések és a bét. új típusú anyakönyvének** megfelelően változott, ezen könyveket „*hatvan vagy hatszáz oldal*”-al említi, vagyis a jövőben ezzel egyezően kell alakítani a hitelesítési szövegmintákat (ld. 4. számú melléklet 3. pontja).

Az Ar. módosuló rendelkezései közül nyomatékosan felhívjuk a figyelmet a 15. § (1) bekezdésére, amelynek alapján a **születés bejelentéséhez nem szükséges, hogy a szülők 300 napon belül kiállított házassági kivonatot mutassanak be.** Az erre vonatkozó korábbi rendelkezés hatályon kívül helyezése után tehát hasonló okiratokat *nem szabad az ügyfelektől megkövetelni*, ahogyan a jelenlegi rendelkezések értelmében egyéb eljárásokban sem jogszerű a 30 napon vagy 3 hónapon belül stb. kiállított anyakönyvi kivonatokat kérni. Amennyiben az anyakönyvvezetőnek konkrét ügyben bármilyen kétsége támad az adatok helyessége iránt, *hivatalból egyeztetethet vagy szerezhetheti be* a szükséges okiratot.

Az Ar. 15. §-a az **intézetten kívüli születés bejelentésének** szabályairól rendelkező (5)-(6) bekezdésekkel egészül ki. A (6) bekezdés a) pontjában meghatározott *formanyomtatvány* az ASZA rendszerben megtalálható.

Az Ar. 10. § új (5) bekezdése arról rendelkezik, hogy amennyiben egy településen **több anyakönyvi bélyegzőt használnak, azokat számozással kell ellátni.** Kérjük a jegyzőket, hogy ahol erről eddig nem gondoskodtak, haladéktalanul tegyék meg a szükséges intézkedést.

A **külföldi helységnév után** az Ar. 30. § (2) bekezdése alapján az anyakönyvezés során az ország, valamint a tartomány vagy szövetségi tagállam neve mellett ezen túl *a kanton nevét* is fel kell tüntetni. A helységnévnek továbbra sem része azonban a megye, ezért annak nevét nem kell az alapíratokra és az anyakönyvbe bejegyezni (a környező országokban ez főként Romániát és Olaszországot érinti).

A naponta felmerült kérdések nyomán kiegészült az Ar. 56. §-a és az új, (3)-(4) bekezdések rendelkeznek arról, hogy a **haláletet pontos időpontjának hiányában** a *halottvizsgálati bizonyítványon szereplő időpontot* (ami adott esetben csak az év vagy az év és a hónap is lehet) *vagy időintervallumot* (pl. 2003-2007. között) *kell* az anyakönyvben feltüntetni. A „**családi állapot**” rovatot pedig *ki kell húzni*, ha a házastársak vagy a bejegyzett élettársak egyidejű halála esetén *az elhalálozás sorrendje nem állapítható meg.*

Az *előzetes apai elismerő nyilatkozat* felvételénél az Ar. 51. § (4) bekezdésének módosítása értelmében 2009. július 1-jétől **nem szükséges a vélelmezett fogamzási idő igazolása** és feltüntetése, ahogyan ez a gyámügyi jogszabályban már korábban hatályon kívül került.

Az **Ar. 4. számú mellékletében** található, az anyakönyvezésnél alkalmazható feljegyzések, záradékok és egyes bejegyzések szövegmintái szintén több ponton kiegészültek és módosultak, különösen a bét.-el és más közelmúltban kiadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben (pl. 18. pont, volt házastárs házassági nevének minisztériumi megváltoztatása).

A fentiek mellett *az Ar. számos egyéb rendelkezése változott* kisebb-nagyobb mértékben, ezért kérjük, hogy a kollégák fordítsanak kellő gondot azok tanulmányozására és a konkrét ügyekben a helyes alkalmazására.

4.) Az anyakönyvvezető feladatai kapcsán felmerült technikai jellegű kérdés az **anyakönyvi események jegyzőkönyvein az anyakönyv okmányazonosítójának feltüntetése**. Ez az adat korábban szerepelt az ASZA-n elérhető elektronikus kitöltésű nyomtatványokon, de a bét. nyomán július első felében átdolgozott újabb elektronikus jegyzőkönyvek már nem tartalmazzák. Miután ez az adat nem szerepel az Ar.-nek a jegyzőkönyvek tartalmát meghatározó 1. sz. mellékletében, *nem is kell feljegyezni sem a nyomdai előállítású, sem pedig a számítógép segítségével kitöltött nyomtatványokon.*

Tapasztalataink alapján az **anyakönyvi eseményeknek** a 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdése értelmében az **SZL-be történt on-line adatbevitelét**, illetve változás átvezetését követően az erről kinyomtatott jó tételek listáját – megfelelő ügykezelési szabályok vagy egységes szakmai útmutatás hiányában – a kollégák gyakran az anyakönyvi alapíratoknál helyezik el. Miután ezek az iratok nem képezik anyakönyvi bejegyzés alapját (ld. Ar. 96. (1) bekezdés), hanem az adatváltozás jelentését dokumentálják, az anyakönyvi irattár túlduzzasztását is elkerülendő, véleményünk szerint csupán *külön iratgyűjtőbe* célszerű elhelyezni. Az okmányirodai módszertannak és gyakorlatnak megfelelően javasoljuk viszont **a rögzítés tényét és keltét aláírással, bélyegzőlenyomattal a tényleges anyakönyvi alapíraton minden esetben feltüntetni.**

Az **okmányigénylésekkel kapcsolatban** a bét.-nél már említett halotti okmányok rendelésén, szállításán túl az eszközök és okmányok *félévi „rendes” és „rendkívüli” igénylésének menetét az ASZA rendszer Felhasználói Kézikönyvének új 7. fejezete* tartalmazza, amely a Fórum „Mindenkinek” címe alatt található, 2009. május 5-i keltezéssel.

A „rendes” rendelések feladása során, illetve a szükséges mennyiség meghatározásánál tekintettel kell lenni arra, hogy a KEK KH-nak a Kézikönyvhöz írt kísérő levele szerint a *szállítási határidő az igénylések központi elbírálásától számított 35 nap.* (A 2009. májusi megrendelések elbírálási határideje pl. június 2-a volt, így a kiszállítás leghamarabb az ettől számított 35. nap, azaz július első fele, akkor is, ha a települési önkormányzat május elején eljuttatta az igényét a KH-ba).

Készítette:

Fekete Julianna

Hatósági Osztály

Kecskeméti Kirendeltség

Újszülöttek személyazonosító igazolvánnyal történő ellátása és a törvényes képviselő adatainak feltüntetése a lakcímgazolványon

A külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény módosításáról rendelkező 2008. évi CXIII. törvény 2009. június 28-án lépett hatályba.

Ez alapján a 14 éven aluli polgárookra is kiterjed a személyazonosító igazolványra való jogosultság.

A törvény végrehajtását a 117/2009. (VI. 4.) Korm. rendelet tartalmazza.

Ez a kormányrendelet a Szig-rendelettel (168/1999. (XI. 24.) Korm. rendelet) együtt más ágazati szabályokat is módosít azért, hogy egyes hatósági eljárásokban a gyermek adatait a születési anyakönyvi kivonat helyett személyazonosító igazolvánnyal igazolhassák.

Az 1982. évi 17 tvr. 41. § (2) bekezdése alapján az anyakönyvvezető az újszülött magyar állampolgár nyilvántartásba vételével egyidejűleg a szülő(k) kérelme alapján megküldi a születés helye szerint illetékes okmányirodának az újszülött 45 x 35 mm-es igazolványképét a személyazonosító igazolvány igénylő adatlappal együtt.

A szülők ezzel egyidejűleg azt is kérhetik, hogy a gyermek lakcímgazolványába feltüntetésre kerüljön a törvényes képviselő neve és telefonszáma. (Kérelem a törvényes képviselő adatainak feltüntetésére nyomtatványon).

Ezek az eljárások illetékmentesek és a kórházban, vagy az anyakönyvvezetőnél lehet kezdeményezni.

Fontos tudni, hogy amennyiben a gyermek születése rögzítésre került az ASZA rendszerben és a lakcímgazolvány iránti kérelem is elkészült, akkor már csak az okmányirodában lehet kérni az újszülött részére a személyazonosító igazolvány kiállítását és a lakcímgazolványon a törvényes képviselő adatainak feltüntetését. Természetesen ott is illetékmentesen.

Az új jogszabályi rendelkezések értelmében – életkortól függetlenül – a személyazonosításra alkalmas okmánnyal való rendelkezés kötelező.

Tehát a kiskorú magyar állampolgárnak is kell rendelkezniük személyazonosító igazolvánnyal vagy útlevelel.

A letelepedett, bevándorolt, vagy menekült státusú külföldi állampolgár gyermek személyazonosító igazolványának kiállítását az idegenrendészeti eljárást követően csak az okmányirodában kérelmezheti a szülő.

A KEK KH az ASZA rendszeren keresztül az anyakönyvvezetők rendelkezésére bocsátotta a kérelmekhez szükséges formanyomtatványokat. Külön tájékoztató levelet fogalmazott meg az anyakönyvvezetőknek, az intézményvezetőknek és a szülőknek is a jogszabályváltozásról.

Ezeket le lehet tölteni az ASZA Országos- vagy Megyei Fórumról és elérhetőek még a KEK KH www.nyilvantarto.hu oldalon is.

Az okmányirodai ügyintézők tájékoztatása az őket érintő változásokról szintén megtörtént.

Az anyakönyvvezetőknek az eljárások során természetesen le kell egyeztetnie a szülő által kitöltött személyazonosító igazolvány kérelmlapot, a reá vonatkozó részt ki kell töltenie (Záradék), ezután meg kell küldeni a születés helye szerin illetékes okmányirodának.

A lakcímgazolvány kérelem kitöltésekor, ha kéri a törvényes képviselő(k) adatainak feltüntetését, az anyakönyvvezetőnek egyeztetni kell az adatokat a nyilvántartás adataival és fel kell vezetni a lakcímgazolvány kérelem sorszámát (3. bekeretezett rovat közepe) az igénylőlapra.

Készítette:

Stübe Ferencné

Hatósági Osztály

Békéscsabai Kirendeltség

Mire figyeljünk a mozgóbolt engedélyezésekor?

Működési engedély iránti kérelem

A Magyar Köztársaság területén **kereskedelmi tevékenység** – a határon átnyúló kereskedelmi tevékenység és azon kereskedelmi tevékenységek kivételével, melyeknél ezt a törvény nem követeli meg – külön jogszabály alapján meghatározott **működési engedéllyel** rendelkező üzletben folytatható. (A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (Kertv.) 3. § (1) bekezdés)

Ez a külön jogszabály az üzletek működésének rendjéről, valamint az egyes üzlet nélkül folytatható kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 133/2007. (VI. 13.) Kormányrendelet (R.), amelynek 3. § (1) bekezdése szerint a kereskedő az üzlet működési engedélyének kiadását az üzlet helye, **mozgóbolt esetén** a kereskedő székhelye szerint illetékes jegyzőtől kérheti.

Ugyanezen § (2) bekezdés d) és i) pontjai szerint a működési engedély iránti kérelemben mozgóbolt esetén meg kell jelölni annak **működési területének, útvonalának jegyzékét**, valamint a mozgóbolti **árusítás napjait**.

A Kertv. ma hatályos üzlet-fogalma értelmében a **mozgóbolt is üzlet** – épp ez indokolja, hogy arra is üzlet működési engedélyt kell szereznie a kereskedőnek –, így természetesen a működési engedély iránti kérelemben is a szükséges változtatásokkal minden olyan adatot meg kell jelölni, illetve ahhoz mindent mellékelni kell, amelyet egyébként a „valódi” üzlet esetében is megkövetel a jogszabály. Ennek megfelelően a mozgóbolt használati jogosultságát is igazolnia kell a kereskedőnek, az „épület” üzlethez hasonlóan. Mozgóboltról lévén szó, a szomszédok felsorolása – és azok ügyfelekként való bevonása – értelemszerűen elmaradhat, hiszen nem a székhelyén, hanem a helyét állandóan változtatva végzi a kereskedő tevékenységét. (Kertv. 2. § r) pontja)

Mit tekintünk mozgóboltnak?

Mozgóbolt alatt gépjárművön üzemeltetett vagy gépjárművel vontatott kiskereskedelmi árusító hely értendő. A mozgóbolt gyakorlatilag egy quazi üzlet, amelyre üzletműködési engedélyt kell kérnie a kereskedőnek, de nem kizárt, hogy egyúttal „igazi” üzletet is működtessen. A mozgóbolttól meg kell különböztetni a **mozgóárusítást**, amely során az üzlettel rendelkező kereskedő vagy alkalmazottja, illetve megbízottja olyan eszköz (pl. kosár, tricikli, fagylaltos kocsi) segítségével viszi magával az üzletében forgalmazott terméket, amely nem minősül mozgóboltnak. (R. 22. § a)-b) pontjai) Ez utóbbi tevékenységet tehát csak olyan kereskedő folytathat, aki egyébként rendelkezik üzlettel.

Szakhatóság

Amennyiben a mozgóboltban élelmiszert, élelmiszer-nyersanyagot állítanak elő, használnak fel, hoznak forgalomba, továbbá/vagy terményt, takarmányt, élő állatot, állatgyógyászati készítményt, növényvédő szert vagy nyers állateledelként állati végterméket forgalmaznak, értékesítenek – a nemzeti és közösségi élelmiszer-higiéniai és -biztonsági követelményeknek, takarmányhigiéniai és -biztonsági más, a takarmányok előállítására, forgalomba hozatalára és felhasználására vonatkozó követelményeknek, a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre vonatkozó egészségügyi előírásoknak, az állat-egészségügyi szabályoknak,

a mezőgazdasági haszonállatok tartása követelményeinek, valamint a növényvédő szerek forgalmazása közösségi és nemzeti jogszabályok szerinti követelményeinek való megfelelés kérdésében – első fokú eljárásban **szakhatóságként a kereskedő székhelye szerint illetékes Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalt** (MgSZH) kell megkeresni. (R. 3/A § c) pontja)

Szakhatóságként tehát abban az esetben, ha a fenti szolgáltatások valamelyikét kívánja a kereskedő a mozgóboltban nyújtani a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalt kell bevonni, de nem a tervezett útvonala szerinti valamennyi MgSZH-t, hanem csupán a kereskedő székhelye szerint illetékest! Helytelen, pontosabban jogszabálysértő az a gyakorlat, amely szerint a mozgóbolt tervezett útvonalának megfelelő helységek jegyzői is megkeresik az ő illetékességük szerinti szakhatóságot. Mint azt leszögeztük, a mozgóbolt úgy kezelendő, mint az üzlet, amely annyiban különbözik a hagyományos üzlettől, hogy mozog, ebből adódóan folyamatosan változtatja a helyét. A szakhatóságnak ezt a **mozgóboltot** (járművet) és nem azt az útvonalat kell figyelembe vennie szakhatósági állásfoglalása kialakításakor, ahol a mozgóbolt majd halad. Ebből adódóan annak sincs jogszabályi alapja, hogy az útvonal szerint illetékes szakhatóságok újabb igazgatási szolgáltatási díjat szedjenek be a kereskedőtől.

A szakhatóság állásfoglalásához a jegyző kötve van, azt saját, az üzlet működési engedély iránti kérelmet elbíráló döntésébe foglalja. (Ket. 44. § (2) bekezdés, 45. § (1) bekezdés)

A mozgóbolt működési területével érintett jegyzők hozzájárulása

A jegyző az engedélyezési eljárása során mozgóbolt esetében a kereskedő által a kérelemben megjelölt, a mozgóbolt működési területével érintett települések jegyzőinek hozzájárulását az érintett települések (Budapesten a kerület) jegyzőinek megkeresése útján **hivatalból szerzi be**. (R. 4. § (3) bekezdés b) pontja)

A R. nem ad további eligazítást tekintetben, hogy a megkeresett jegyző milyen szempontokat kell, hogy mérlegeljen – másképp fogalmazva, hogy milyen szempontokat mérlegelhet –, s kifejezetten ügyintézési határidőt sem ír elő számára.

Azt egyértelműen leszögezhetjük, hogy a kereskedő által tervezett működési terület szerint illetékes jegyző nem szakhatóságként, hanem a település gazdájaként, a település helyzetére rálátással bíró szervként kapta ezt a hatáskört. Ez egyrészt nehezebbé, másrészt könnyebbé teszi a megkeresett jegyző számára ezen feladata teljesítését. Láthatóan nem jogszabályban megadott szempontokra, hanem a település sajátos helyzetére kell figyelemmel lennie véleménye kialakításakor. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy ha a jogalkotó nem tölti ki tartalommal a „hatáskört”, a feladatot megfogalmazó rendelkezést, úgy azt a jogalkalmazónak kell megtennie, de természetesen védhetően.

Nem egyedi, hogy a jegyzők azért tagadják meg a mozgóbolt településükön történő árusításához a hozzájárulásukat, mert a település olyan áruval már ellátott, amit forgalmazni kíván, vagy/és, mert a helyben tevékenykedő kereskedők gazdasági érdekeit így kívánják védeni. Álláspontunk szerint ilyen érvekre nem alapozhatják jogszerűen a hozzájárulásuk megtagadását.

A Magyar Köztársaság **elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát**. (Alkotmány 9. § (2) bekezdése) A jegyzőnek elsősorban ezt az alkotmányossági alapelvet kell zsinórmértékül szem előtt tartania akkor, amikor állást foglal tekintetben, hogy megadja-e vagy megtagadja a mozgóbolt „jelenlétéhez” hozzájárulását.

Természetesen amennyiben a mozgóbolttal végezni kívánt tevékenység valamilyen jogszabályba ütközne, arra való hivatkozással is meg lehet/kell tagadni a hozzájárulást.

Vannak jegyzők, akik **kikötéssel** adják meg hozzájárulásukat. Elméletileg nincs ennek sem akadálya, de csak akkor, ha az jogszabályon alapul. Ismert olyan kikötés, amely a hozzájárulást – helyi rendeletben meghatározott mértékű – közterülethasználati díj megfizetéséhez köti. Amennyiben van ilyen hatályos, érvényes jogszabály (értsd: helyi rendelet) ezt meg is teheti. (A kihirdetett, hatályos jogszabály mindenkire nézve kötelező és alkalmazandó akkor is, ha az alkotmány sértő vagy jogszabálysértő mindaddig, amíg maga a jogalkotó hatályon kívül nem helyezi vagy az Alkotmánybíróság meg nem semmisíti.) A kérdés az, hogy egy mozgóbolt – amely, mint ahogy a neve is mutatja – a vevők kiszolgálását leszámítva egyik utcáról a másikra folyamatosan közlekedik, ergo „mozog”, tekinthető-e olyan dolognak, amely közterületet tartósan olyan mértékben használ, amiért közterülethasználati díj szedhető.

Mivel a jegyzők ezen hozzájárulása nem szakhatósági hozzájárulás, nem jelenthető ki egyértelműen, hogy ahhoz kötve lenne a jegyző. Amennyiben azt az alkotmányossági alapelveket is szem előtt tartva, okszerűen, logikusan, pl. a település érdekeit szem előtt tartva indokoltan tagadja meg a megkeresett jegyző a hozzájárulást, az engedélyező jegyző méltányolhatja a nemleges választ, abban az esetben azonban, ha indoklás nélkül, vagy a versenyszabadságot korlátozó okokra hivatkozva tagadja meg, álláspontunk szerint már nem mondható el ugyanez.

Ügyintézési határidő

A jegyző az üzlet működésének engedélyezése iránti kérelem beérkezésétől **30 napon belül** dönt a működési engedély megadásáról vagy a kérelem elutasításáról. A jegyző a működési engedélyben – mozgóbolt esetében – „M” jelölést alkalmaz. (R. 5. § (1) bekezdés, 5. § (2) bekezdés b) pontja)

A Ket. 33. § (3) bekezdése szerint az ügyintézési határidőbe nem számít be – többek között – a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő, a szakhatóság eljárásának időtartama, és az eljárás felfüggesztésének időtartama.

A 30 napos ügyintézési határidőbe – amely indokolt esetben egy ízben harminc nappal meghosszabbítható – nem számít tehát bele a szakhatóság eljárásának időtartama, és álláspontunk szerint a jegyző hozzájárulás kiadása céljából történő megkeresésétől annak válaszáig tartó időtartam sem, valamint ha valamilyen okból az eljárást felfüggesztenék, akkor a felfüggesztés időtartama sem.

Mind a megkeresett, mind az engedélyező jegyzőre – ellenkező rendelkezés hiányában – a 30 napos ügyintézési határidő vonatkozik. **Az ügyintézési határidők betartása a jövőben a Ket. 2009. október 1-étől hatályba lépő 33/A §-a**, mely szerint az ügyintézési határidőt túllépő hatóságnak hivatalból intézkednie kell az ügyfél részére az általa befizetett illeték vagy díj mértékével azonos vagy annak kétszerese visszatérítése iránt, a saját költségvetése terhére. Ez a „megtérítési kötelezettség” akkor is terheli majd, ha az ügyfél költségmentességben részesült, ilyenkor a központi költségvetés részére kell utalnia ezt az összeget.

Működési engedély tartalma

A jegyző az üzletben folytatni kívánt tevékenység végzéséhez, a kérelemben megjelölt termék forgalmazásához szükséges okiratok, hatósági, szakhatósági állásfoglalások, engedélyek, valamint **mozgóbolt esetében a működési területével érintett jegyzők hozzájárulása megléte esetén**, ha az más jogszabály előírásaiba nem ütközik, a működési engedély megadására vonatkozó döntést és a nyilvántartásba történt bejegyzést, valamint a működési engedélyt egy határozattal adja ki. (R. 5. § (3) bekezdés)

A működési engedély tartalmazza tehát – az általános adatokon túl – a kereskedő számára a mozgóbolttal történő árusításra engedélyezett **területeket** és az árusításra **kijelölt napokat is**. (Kertv. 3. § (7) bekezdés j) pontja)

Készítette:

Dr. Vida Mária

Hatósági Osztály

Kecskeméti Kirendeltség

Milyen szempontokat kell figyelembe vennie a jegyzőnek, ha a rendőrség a nem magyar állampolgártól helyszíni intézkedés során elvett külföldi forgalmi engedélyt bevonás céljából küldi meg az okmányirodának?

Gyakori eset, hogy a rendőrség külföldi gépjármű közúti ellenőrzése során azt állapítja meg, hogy a jármű műszaki felülvizsgálatára megjelölt időpont letelt, ezért az ilyen jármű külföldi forgalmi engedélyét – érvénytelenség címén – a helyszínen elveszi, és bevonás céljából az okmányirodának megküldi. A jegyzők a külföldi forgalmi engedélyt rendre bevonják anélkül, hogy az okmány érvénytelenségének a tényét – tehát a bevonás jogszabályi feltételét – megvizsgálják.

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 84. § (1) bekezdés b) pontja alapján a rendőr a forgalmi engedélyt a helyszínen elveszi, ha a járművel érvénytelen forgalmi engedéllyel, illetve műszaki érvényesség nélkül vettek részt a közúti forgalomban.

A R. 84/A. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a rendőr a hatósági engedélyt a helyszínen elveszi, ha érvénytelen külföldi hatósági engedéllyel vettek részt a közúti forgalomban.

A járművek nyilvántartásba vételéhez kapcsolódó okmányokról szóló 1999/37/EK irányelv módosításáról szóló, a Tanács 2003. december 23-i 2003/127/EK irányelvének I. melléklet II.5. pontja értelmében, az Európai Közösség tagállamában kibocsátott papíralapú forgalmi engedély I. részében (H) harmonizált közösségi kód alatt található az engedély érvényességének időtartama, feltéve ha az nem korlátlan.

Az idézett szabályokból megállapítható, hogy a rendőr hazai honosságú járművek forgalmi engedélyét akkor veheti el ha az érvénytelen, másrészt ha a járművel műszaki érvényesség nélkül közlekedtek. A műszaki érvényesség hiánya tehát a magyar forgalomba helyezésű

járművek esetén sem eredményezi a forgalmi engedély érvénytelenségét. A forgalmi engedély például akkor érvénytelen, ha a nyilvántartás szerint a jármű a forgalomból ki van vonva, és ennek ellenére közlekednek vele.

Más szabályok vonatkoznak a külföldi forgalomba helyezésű járművekre. Az idézett szabályok alapján külföldi forgalmi engedély a jármű műszaki felülvizsgálatára megjelölt időpont leteltével nem, csupán az engedély érvénytelenségének okából vehető el. A külföldi forgalmi engedély érvénytelensége pedig csak úgy állapítható meg, ha az okmány (H) harmonizált közösségi kód alatt érvényességi időtartamra vonatkozó dátumbejegyzést tartalmaz, és ez az időtartam a rendőri ellenőrzéskor lejárt.

A fentiek alapján a jegyző csak akkor vonhatja be a külföldi hatósági engedélyt, ha abban (H) harmonizált közösségi kód bejegyzés alatt olyan dátumbejegyzést talál, amely a rendőri intézkedés dátumát megelőzi. Amennyiben az okmány (H) harmonizált közösségi kódot vagy az alatti bejegyzést nem tartalmaz, úgy a hatósági engedély korlátlan érvényességű, tehát nem vonható be.

Készítette:

Dr. Molnár László
Hatósági Főosztály

Mezőgazdasági őstermelők helyi iparüzési adófizetési kötelezettsége

A mezőgazdasági őstermelők iparüzési adóalanyiségének és adóelőleg fizetési kötelezettségének megítélésével kapcsolatban az elsőfokú adóigazgatási gyakorlatban problémaként merült fel annak a megítélése, hogy esetükben lehetőség van-e adóelőleg kivetésére, tekintettel arra, hogy csak akkor minősülnek a helyi iparüzési adó alanyának, ha az adóévben az őstermelői tevékenységből származó bevételük meghaladja a 600.000,- Ft-ot.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 35. § (2) bekezdése szerint az iparüzési adó alanya a vállalkozó. A 41. § (1) bekezdés értelmében a vállalkozó a helyi iparüzési adóra adóelőleget köteles fizetni, melyet az (5) bekezdés szerint az adóhatóság az éves adóbevallás alapján fizetési meghagyásban közöl az adózóval.

A Htv. értelmező rendelkezése (52. § 26. pont) szerint a mezőgazdasági őstermelő akkor tekinthető vállalkozónak, ha őstermelői tevékenységből származó bevétele az adóévben a 600.000,- forintot meghaladja.

Az őstermelő adóalanyiséga és adóelőleg fizetési kötelezettsége csak az adott adóévben derül ki, így számára – a következő adóévre vonatkozó – adóelőleg fizetési kötelezettséget előírni álláspontunk szerint nem lehet, azonban fontos az adózók figyelmének felhívása arra, hogy amennyiben mégis adóalanyok lesznek, az önadózás szabályai szerint legkésőbb az adóévet követő május 31-ig kell megfizetniük a helyi iparüzési adót.

Az őstermelők helyi iparüzési adóbevallásával összefüggésben felmerült továbbá az európai uniós, földalapú, illetve beruházási támogatások megítélésének a kérdése, vagyis annak

eldöntése, hogy az a nettó árbevétel részét képezi-e a Htv. 52. § 22. pont i) bekezdésében foglaltak alapján, valamint annak az eldöntése, hogy az őstermelők a fóliaházak fűtésével összefüggésben felmerült gáz- és áramszámla költségét anyagköltségként el tudják-e számolni.

Ezen kérdések vonatkozásában megkerestük a Pénzügyminisztériumot, amely a következő szakmai állásfoglalást adta:

A helyi iparüzési adó tekintetében a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény rendelkezései szolgálnak háttérjogszabályként, az egyes fogalmakat, elszámolási szabályokat e jogszabály alapján kell értelmezni. Ezen törvény 77. § (2) bekezdés d) pontja alapján egyéb bevételnek – az értékesítés nettó árbevételének részét nem képező bevételnek – tekintendő a költségek (ráfordítások) ellentételezésére – visszafizetési kötelezettség nélkül – belföldi vagy külföldi gazdálkodótól, illetve természetes személytől, valamint államközi szerződés vagy egyéb szerződés alapján külföldi szervezettől kapott támogatás, juttatás összege, így többek között a földalapú támogatás és a beruházási támogatás is. Erre tekintettel nem tartozik az iparüzési adóköteles nettó árbevételbe ezen támogatások összege.

A Htv. 52. § 37. pontja értelmezi az anyagköltség fogalmát, mely a kettős könyvvitelt vezető vállalkozásoknál a számviteli törvény szerinti anyagköltséget, míg az egyszeres könyvvitelt, pénzforgalmi nyilvántartást vezetőket esetében a tárgyévben anyagbeszerzésre fordított kiadás leltári nyitó anyagkészlettel növelt, s leltári záró anyagkészlettel csökkentett összegét jelenti.

A Htv. 52. § 38. pontja az anyagok fogalmát a számviteli törvény szerinti anyagokkal azonosítja.

A számviteli törvény 78 § (2) bekezdése rögzíti az anyagköltség fogalmát (az üzleti évben felhasznált vásárolt anyagok bekerülési értéke), az anyagokat pedig – a vásárolt készletek között – a 3. § (6) bekezdés 5. pontjában definiálja. Ennek megfelelően anyagok lehetnek az alap-, segéd-, üzem és fűtőanyagok, alkatrészek, valamint azon anyagi eszközök, melyek a vállalkozó tevékenységét legfeljebb egy évig szolgálják.

Mindezek alapján valamennyi lehasznált energiahordozó értékét [szilárd, folyékony és gáznemű energiahordozók, illetve villamosenergia-felhasználás értékét, fizetett (fizetendő) vízdíjak összegét] anyagköltségként kell elszámolni. A 70/2003. (X. 28.) GKM rendelet szerint a fogyasztó által fizetett földgáz alapidíj nem tekinthető a földgáz bekerülési értékének (számviteli törvény 47. § (1) bekezdés), mivel az alapidíj összege független a felhasznált mennyiségtől (alapidíjat akkor is kell fizetni, ha a fogyasztó nem használt fel gázt). Ezért az alapidíjat a költségek között igénybe vett szolgáltatásként, és nem anyagköltségként kell elszámolni (számviteli törvény 78. § (3) bekezdés).

A Htv. e tekintetben nem különbözteti meg az egyéni vállalkozókat, így a fentiek értelmében az egyéni vállalkozók adóköteles bevételei közé sem tartoznak a különféle támogatások, továbbá nettó árbevételük csökkenthető a felhasznált energiahordozók értékével, mint anyagköltséggel – figyelemmel a földgáz-felhasználás értékének elszámolására vonatkozó speciális szabályra – a helyi iparüzési adóalap meghatározása során.

Készítette:

Dr. Kovács Anita
Hatósági Főosztály

Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói

Fontos változások, tudnivalók a közigazgatási alapvizsga és közigazgatási versenyvizsga témakörében

A **közigazgatási alapvizsga kötelezettséget** a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 25. § (3)-(6) bekezdései szabályozták egészen 2007. július 15-éig, amikor a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény módosítását tartalmazó **2007. évi LXXXIII. törvény (Ktvm.) hatályba nem lépett és az 50. § (1) bekezdésével azt hatályon kívül nem helyezte.**

A Ktvm. 10. §-ában előírtak szerint a Ktv. a következő 10/C. §-sal egészül ki: köztisztviselői kinevezést, vezetői megbízást, vezetői kinevezést csak az kaphat, aki eredményes közigazgatási versenyvizsgát (versenyvizsga) tett. Versenyvizsgát tehet az a magyar állampolgár, aki büntetlen előéletű, cselekvőképes és legalább középiskolai végzettséggel rendelkezik.

A közszolgálati jogviszony létesítésének feltételei így kibővülnek a közigazgatási versenyvizsgával. Ezzel kapcsolatban ki kell emelni, hogy a közigazgatási alapvizsga helyébe lépő versenyvizsga rendszer csak fokozatosan kerül bevezetésére az alábbiak szerint:

- 2009. január 1-jétől szervezhető versenyvizsga;
- 2009. július 1-jétől a központi államigazgatási szervek, valamint területi szerveik vezetői és helyi szerveit vezetők esetében alkalmazási feltétellé válik a versenyvizsga;
- **2009. december 1-jétől az egész köztisztviselői kar tekintetében alkalmazási feltétel a versenyvizsga.**

A Magyar Közlöny 112. számában jelent meg a **163/2009. (VIII. 6.) Korm. rendelet** az Egyes kormányrendeleteknek az adminisztratív terhek csökkentését célzó módosításáról. A Korm. rendelet 24. §-a szerint a 126/2009. (VI. 15.) Korm. rendelet 21. §-a egy új c) ponttal egészül ki, így *mentesül a versenyvizsga letétele alól 2009. november 30-ig a jogviszony létesítése során az, aki a jogviszony létesítésével egy időben vezetői megbízást vagy kinevezést kap.*

A Kormány felhatalmazást kapott arra is, hogy a közigazgatási versenyvizsga rendjére, szervezésére, lebonyolítására, teljesítésére, költségeire, a vizsgakövetelmények szintjére, tárgyköreire és megállapításának rendjére, a versenyvizsga alóli mentesítésre, valamint a közigazgatási versenyvizsga vizsgaszabályzatára vonatkozó szabályokat megállapítsa.

A Kormány a közigazgatási versenyvizsgáról szóló **126/2009. (VI. 15.) Korm. rendeletben** szabályozza a fenti tárgyköröket, így a 7. és 8. § rendelkezik arról, hogy a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve – így többek között a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal –, **versenyvizsgát**, illetve a vizsgára való felkészülés érdekében **felkészítő tanfolyamot** szervez.

Jelenleg közigazgatási versenyvizsgára és felkészítőre a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ versenyvizsga portálján on-line (<http://kiwi.kszk.gov.hu>), illetve postai úton (KSZK 1518 Budapest, Pf. 26.) lehet jelentkezni. A regisztrációt követően van lehetősége a jelentkezőnek a tananyagokhoz való hozzáféréshez.

A KSZK tehát már megkezdte a vizsgák és a felkészítők szervezését, az Államigazgatási Hivataloknál a tervek szerint erre október II. felétől kerül sor, így Hivatalunk októbertől folyamatosan kezdi meg a vizsgát és felkészítők szervezését mindhárom megyében.

A közigazgatási versenyvizsga díja 19.325,- Ft, mely visszatérítésre kerül annak a jelöltnek, aki eredményes állaspályázata nyomán felvételt nyer valamely közigazgatási szervhez. Versenyvizsgát (az iskolai végzettségnek megfelelően) közép- és felsőszinten lehet tenni. A vizsga két részből (írásbeli és szóbeli) áll, melyek külön napokon kerülnek megrendezésre. Az írásbeli vizsga folyamán a jelölt számítógépen egy teszt-feladatsort old meg és egy esszé kérdést fejt ki.

Az írásbeli vizsga a jelölt lexikális és tárgyi tudása mellett a helyesírást, stílust, valamint az informatikai felkészültséget is méri.

A szóbeli vizsgán a tárgyi tudás mellett a jelölt lényeglátási képessége, kommunikációs és beszédképessége valamint problémafelismerő és reagáló képessége kerül értékelésre.

A versenyvizsgával kapcsolatban az alábbi munkatársak állnak az érdeklődők rendelkezésére:

Régióközpont (Szeged)	Révészné Jakus Tünde	jakus.tunde@darkh.hu 62/562-658
Kecskeméti Kirendeltség	Ölvödiné Hajagos Terézia	hajagos.terezia@bacs.darkh.hu 76/513-716
Békéscsabai Kirendeltség	Klaukó Mátyásné	klaukone@bekes.darkh.hu 66/441-594

A továbbiakban a Ktv. azon előírásait ismertetjük, mely a versenyvizsga bevezetésének részleteit tartalmazza. Ezt azért tartjuk külön kiemelőnek, mert számos kérdés érkezik arról, hogy kinek kell versenyvizsgát, és kinek alapvizsgát tennie.

Az a köztisztviselő, akinek **közzolgálati jogviszonya e törvény hatálybalépése előtt** keletkezett és közigazgatási alapvizsgára kötelezett, de ezen kötelezettségének e törvény hatálybalépéséig nem tett eleget, **2009. december 31-éig alapvizsgát köteles tenni**, kivéve, ha 2009. december 31-éig az alapvizsga alól a Ktv. e törvény hatálybalépésekor hatályos szabályai szerint mentesül.

Az, aki e törvény **hatálybalépését követően**, de még a közigazgatási versenyvizsga kötelezettség hatálybalépése előtt vezetői megbízást, kinevezést, köztisztviselői kinevezést kap, közigazgatási alapvizsgára kötelezett, **kinevezését követő egy éven belül közigazgatási alapvizsgát köteles tenni**, kivéve, ha ezen időpontig az alapvizsga alól a Ktv. e törvény hatálybalépésekor hatályos szabályai szerint mentesül.

A törvény hatálybalépésekor közzolgálati jogviszonyban állóknál a jogviszony fenntartásához nem feltétel a versenyvizsga.

Fentiek figyelembe vételével köztisztviselői kinevezésre – versenyvizsga megléte nélkül – 2009. november 30-ig kerülhet sor (bizonyos kivételekkel), akiknek a közigazgatási alapvizsga kötelezettséget **2010. november 30-ig kell előírni és számukra alapvizsgát szervezni**. Ennek megfelelően a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal ezen időpontig biztosan szervez közigazgatási alapvizsgát.

A közigazgatási versenyvizsga **szervezésének részleteiről** és a mentesség további eseteiről a 126/2009. (VI. 15.) Korm. rendelet tartalmaz további részletszabályokat.

Készítette:

Ölvödiné Hajagos Terézia

Titkársági Osztály
Kecskeméti Kirendeltség

Révészné Jakus Tünde

Koordinációs és Szervezési Főosztály

Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói

A jegyző jövedelemvizsgálatának gyakorlata

A szociális intézmények hatósági ellenőrzésekor, a személyi térítési díj megállapítása jogszerűségének vizsgálata során Hivatalunk áttekintette a jegyzők jövedelemvizsgálatának gyakorlatát, melynek során számos esetben téves jogértelmezéssel, az egységes joggyakorlat hiányával találkoztunk, ezért a következőkre hívjuk fel a jegyzők figyelmét:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 119/C. § (1) bekezdése értelmében jövedelemvizsgálatra kizárólag három szociális szolgáltatás esetében kerülhet sor az ellátás igénybevételét megelőzően:

- étkeztetés (a népkonyha kivételével),
- házi segítségnyújtás, valamint
- idősotthoni ellátás esetén.

Az idősotthon az Szt. 67. §-a értelmében a tartós bentlakást nyújtó, ápoló-gondozó intézmények körébe tartozik, ebből következően a jövedelemvizsgálat nem vonatkozik az átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak gondozóházára, de nem terjeszthető ki más ellátási formákra – pl. fogyatékosok otthona, pszichiátriai betegek otthona stb. – sem, még abban az esetben sem, ha a fenntartó ugyanazon intézmény keretében az idősotthoni ellátás mellett más bentlakásos intézménytípust, pl. fogyatékosok otthonát is működtet.

A jövedelemvizsgálatot az Szt. 119/C. § (5) bekezdése alapján étkeztetés esetén a szolgáltatást igénybe venni kívánó személy, házi segítségnyújtás esetében az intézmény, szolgáltató vezetője, idősotthoni ellátás esetében pedig az intézmény vezetője kérelmezi a jegyzőnél.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 22/A. § (1) bekezdése értelmében a jövedelemvizsgálat iránti kérelemhez mellékelni kell az 1. számú melléklet C részének az adott szolgáltatáshoz kapcsolódó, kitöltött részét az ott feltüntetett jövedelmekről a jövedelem típusának megfelelő dokumentummal vagy annak másolatával együtt. Itt hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a nyugellátás vagy a nyugdíjszerű ellátások tekintetében nem elégséges csupán egy havi nyugdíjszelvény becsatolása, mert az nem feltétlenül az ellátott tényleges ellátásának összegét tükrözi (pl. letiltás esetén már csak a letiltott összeg után fennmaradó nyugdíjat), hanem a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által kiadott, az ellátott várható éves nyugdíját tartalmazó igazolás az elfogadható.

Idősotthoni ellátás esetén a jövedelemvizsgálat keretében az Szt. 119/D. § szerinti vagyonvizsgálatot is el kell végezni, kivéve az egyes szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CXXI. törvény 81. § (6) és (10) bekezdésében meghatározott eseteket, vagyis ha az idősotthoni jogviszony már 2007. december 31. napján is fennállt.

A jegyző által kiadott igazolás a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 83. §-a szerinti hatósági bizonyítványnak minősül, így az igazolás kiadása során nemcsak a már hivatkozott jogszabályi rendelkezések, hanem a Ket. vonatkozó szabályainak a figyelembevétele is szükséges.

A Ket. 83. § (3) bekezdése értelmében ha jogszabály másként nem rendelkezik, a hatósági bizonyítványt a kérelem előterjesztésétől számított 8 napon belül kell kiadni, 2009. október 1. napjától az ügyintézési határidő 5 munkanapra változik. Ezen szabályozástól a Rendelet 22/A. § (3) bekezdése annyiban tér el, hogy étkeztetés esetén a jövedelemvizsgálatot a jegyző a kérelem beérkezésétől számított 15 napon belül végzi el.

Fontos, hogy a jegyzőt a jövedelemvizsgálat során is terheli a Ket. 50. § (1) bekezdése szerinti tényállás tisztázásának kötelezettsége, így indokolt esetben bizonyítási eljárást kell lefolytatnia a szabad bizonyítási elve alapján. Ezen intézkedések megtételének szükségessége elsősorban olyan esetekben merülhet fel, amikor a jegyzőnek helyismeretéből fakadóan más információi vannak a jövedelemnyilatkozatban vagy vagyonynyilatkozatban foglaltakhoz képest, vagy más település közigazgatási területén fekvő ingatlan értékének a megállapítása kérdéses. A vagyonynyilatkozatban feltüntetett adatok tekintetében külön figyelmet érdemel a becsült forgalmi érték vizsgálata, különösen, ha az ellátott csupán résztulajdonnal rendelkezik az adott vagyontárgyban, ugyanis becsült forgalmi értéként minden esetben az ingatlan a településen szokásos forgalmi értékét kell feltüntetni. Tapasztalataink szerint résztulajdon esetén az ellátottak a résztulajdon általuk becsült összegét jelölik meg.

Amennyiben a jegyző a lefolytatott eljárás során a jövedelem- vagy vagyonynyilatkozatban foglaltakkal ellentétes adatot állapít meg, úgy a Ket. 84. § (2) bekezdésének c) pontja (2009. október 1. napjától a Ket. 83. § (8) bekezdése) alapján a hatóság a hatósági bizonyítvány kiadását megtagadja.

Amennyiben a kérelem alapján a hatósági bizonyítvány kiállításának nincs jogi akadály, a jegyző a Rendelet 9. számú melléklete szerinti adattartalmú igazolást állít ki étkeztetés és házi segítségnyújtás, és a 10. számú mellékletnek megfelelő adattartalmú igazolást idősotthoni ellátás esetén.

Az igazolás mint hatósági bizonyítvány alakiságára a Ket. 72. § (1) bekezdésének a) és f) pontjában foglalt követelményeket kell alkalmazni, így tartalmaznia szükséges az eljáró hatóság megnevezését, az ügy számát és ügyintézőjét, a döntéshozatal helyét és idejét, a hatáskör gyakorlójának nevét, hivatali beosztását, valamint a döntés kiadmányozójának a nevét, hivatali beosztását, ha az nem azonos a hatáskör gyakorlójával.

Az igazolásnak minden esetben összességében kell tartalmaznia a jövedelmet és a jövedelem öregségi nyugdíj legkisebb összegéhez viszonyított %-os arányát. Idősotthoni elhelyezés esetén csak a 119/C. § szerint számított jövedelmet kell feltüntetni, ha az ellátott jövedelme vagyoneérték beszámítása nélkül került megállapításra. A vagyoneérték jövedelemnél történő figyelmen kívül hagyásának lehetséges esetei:

- az ellátott nem rendelkezik jövedelemként figyelembe vehető vagyonnal,
- a vagyon értéke nem éri el az Szt. 119/D. § (1) bekezdésében meghatározott értékhatárt, vagy
- eléri ugyan, de az ellátott 2008. január 1. napját megelőzően létesített az idősotthonban intézményi jogviszonyt,

minden más esetben az Szt. 119/C. és a 119/D. § együttes alkalmazásával számított jövedelmet kell igazolni.

Készítette:

Czudarhelyi Mária
Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Együttműködés a szociális módszertani intézményekkel

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII. 16.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Szmr.) hatályos rendelkezései alapján szociális szolgáltató és szociális intézmény működésének engedélyezésében, illetve működésük hatósági ellenőrzésében az illetékes módszertani intézmény (regionális, illetve egyházi módszertani intézmény) szakértőként vesz részt.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 58. § alapján a szakértő (illetékes módszertani intézmény) kirendeléséről végzéssel kell rendelkezni. A Ket. 98. § (4) bekezdésében foglaltak értelmében a végzés ellen a szakértő mint az eljárás egyéb résztvevője élhet fellebbezéssel. A szakértő köteles a kijelölésnek a végzés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül eleget tenni.

Az elmúlt egy évben folytatott egyeztetések és a folyamatos együttműködés során az alábbi munkamegosztás alakult ki Hivatalunk és a regionális módszertani intézmény között, amely véleményünk szerint a városi jegyzők részére is támpontot adhat a hatósági ellenőrzés során a munkamegosztás kialakításában.

A működési engedélyezési eljárás során a szakértő feladata:

- a rendelkezésére bocsátott szakmai program és annak mellékletei szakértői véleményezése arra vonatkozóan, hogy az megfelel-e a hatályos jogszabályoknak, valamint a szolgáltatásnyújtással szemben támasztott követelményeknek,
- indokolt esetben a szakmai program és mellékleteinek a fenti határidőn belül fenntartóhoz történő visszaküldése kijavítás érdekében,
- kijavítást követően a szakmai program és annak mellékletei ismételt áttekintése,
- a szakértői vélemény kirendelő hivatalhoz történő megküldése, továbbá a szakmai program és annak mellékletei csatolása, amennyiben a szakértő felhívására a fenntartó abban javítást eszközölt,
- a szakértői vélemény indokolása.

A Hivatal a végzéssel egyidejűleg a szakértő részére megküldi a szakmai programot és annak 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 5/A. § (2) bekezdése szerinti mellékleteit. Álláspontunk szerint ismételt működési engedélyezési eljárás során, illetve hatósági szerződés – szakmai program és mellékletei vonatkozásában történő – teljesítése esetén a szakmai programot minden esetben véleményeztetni kell a módszertani intézménnyel, míg a működési engedély módosítása során csak a hatóság mérlegelése szerint kell a véleményezést eszközölni.

A hatósági ellenőrzés során a szakértő feladata:

- az SzMSz, szakmai program, házirend meglétének és jogszerűségének vizsgálata,
- az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 1. sz. mellékletében felsorolt egyéb szabályzatok meglétének ellenőrzése,
- a tárgyi és elhelyezési feltételek, akadálymentesítés ellenőrzése,
- a gondozási, ápolási, foglalkoztatási tervek tartalmának vizsgálata,
- az alapvető ápolási, gondozási tevékenység értékelése,
- a jogszabály által előírt, a Hivatal által nem vizsgált nyilvántartások vezetésének ellenőrzése, valamint
- a szakmai továbbképzéssel kapcsolatos feladatok ellátása.

A hatósági ellenőrzés során a szakértő Hivatalunkkal közösen vizsgálja:

- az intézmény SzMSz-ét,
- a szakdolgozók szakképzettségét, valamint
- a tárgyi feltételek meglétét.

A hatósági ellenőrzést a Hivatal és a módszertani intézmény külön végzi, de időpontban egymáshoz közel, legfeljebb a Hivatal által meghatározott időponttól számított 30 napon belül. Az ellenőrzések megfelelő tervezhetősége érdekében a Hivatal minden év elején megküldi éves munka- és ellenőrzési tervét a módszertani intézménynek.

A módszertani intézmény a vizsgálatról feljegyzést készít, melyet a Hivatalnak megküld és a Hivatal az általa elkészített hivatalos feljegyzéssel együtt küldi meg a módszertani intézmény feljegyzését a fenntartónak, intézménynek, valamint normatív állami hozzájárulásban részesülő egyházi és nem állami fenntartású szociális intézmény esetén elektronikus úton az Igazgatóságnak, továbbá finanszírozási szerződéssel rendelkező szociális intézmény esetén elektronikus úton az FSZH-nak.

Készítette:

Tihanyi Judit

Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Tájékoztató módszertani intézmények kijelöléséről

Regionális módszertani gyermekotthon

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a 2009. április 15. napján kelt, GYV-MT-M-08-0004-DA-MGYO számú dokumentum alapján, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat fenntartásában működő **Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat**a és **Gyermekotthonai Faragó Béla II. számú Gyermekotthonát** (székhelye: 6000 Kecskemét, Kiskert tér 6.) **regionális módszertani gyermekotthonná jelölte ki.**

A kijelölés 2009. február 1-jétől – 2013. augusztus 31-ig szól.

A regionális módszertani gyermekotthon ellátási területe:

Dél-Alföldi régió (Bács-Kiskun megye, Békés megye, Csongrád megye)

A regionális módszertani gyermekotthon elérhetőségei:

Az intézmény neve: Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat és Gyermekotthonai Faragó Béla II. számú Gyermekotthona

Székhelye: 6000 Kecskemét, Kiskert tér 6.

Telefon: 76/503-340

Fax: 76/503-341

E-mail: bkmo.gyvk@bacskiskun.hu

Országos hatáskörű módszertani területi gyermekvédelmi szakszolgálat

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a 2009. április 15. napján kelt, GYV-MT-M-08-0001-O-TEGYESZ számú dokumentum alapján, a Budapest Főváros fenntartásában működő **Budapest Főváros Önkormányzatának Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatát** (székhelye: 1081 Budapest, Alföldi u. 9-13.) **országos hatáskörű módszertani területi gyermekvédelmi szakszolgálatként jelölte ki.**

A kijelölés 2009. február 1-jétől – 2013. augusztus 31-ig szól.

Az országos módszertani területi gyermekvédelmi szakszolgálat ellátási területe:
Magyarország

Az országos módszertani területi gyermekvédelmi szakszolgálat elérhetőségei:

Az intézmény neve: Budapest Főváros Önkormányzatának Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat

Székhelye: 1081 Budapest, Alföldi u. 9-13.

Telefon: 36-1/323-2900

Fax: 36-1/323-2911

E-mail: modszertan@tegyesz.hu

Országos hatáskörű módszertani nevelőszülői hálózat

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a 2009. április 15. napján kelt, GYV-MT-M-08-0007-O-MNEVSZH számú dokumentum alapján a Baranya Megyei Önkormányzat fenntartásában működő **Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ Nevelőszülői Hálózatát** (székhelye: 7626 Pécs, Egyetem u. 2.) **országos módszertani nevelőszülői hálózatként jelölte ki.**

A kijelölés 2009. február 1-jétől – 2013. augusztus 31-ig szól.

Az országos módszertani nevelőszülői hálózat ellátási területe: Magyarország

Az országos módszertani nevelőszülői hálózat elérhetőségei:

Az intézmény neve: Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ Nevelőszülői Hálózata

Székhelye: 7626 Pécs, Egyetem u. 2.

Telefon/Fax: 72/510-428

E-mail: bmgyk@bmgyk.axelero.net

Országos hatáskörű módszertani innovatív szolgáltatást végző integratív játéktár

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a 2009. április 15. napján kelt, GYV-MT-M-08-0006-O-MJÁT számú dokumentum alapján a Mikkamakka Alapítvány fenntartásában működő **Mikkamakka Alapítvány Csepeli Mikkamakka Játéktárát** (székhelye: 1025 Budapest, Törökvesz út 46/D.) **országos hatáskörű módszertani innovatív szolgáltatást végző integratív játéktárrá jelölte ki.**

A kijelölés 2009. február 1-jétől – 2013. augusztus 31-ig szól.

Az országos módszertani innovatív szolgáltatást végző integratív játéktár ellátási területe: Magyarország

Az országos módszertani innovatív szolgáltatást végző integratív játéktár elérhetőségei:

Az intézmény neve: Mikkamakka Alapítvány Csepeli Mikkamakka Játéktára

Székhelye: 1025 Budapest, Törökvész út 46/D.

Telefon/Fax: 36-1/331-4942

E-mail: mikkamakka@mikkamakka.hu

Országos hatáskörű módszertani családok átmeneti otthona

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a 2009. április 15. napján kelt, GYV-MT-M-08-0006-O-MCSÁO számú dokumentum alapján a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet fenntartásában működő **Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthonát** (székhely: 3524 Miskolc, Leszih Andor u. 4.) **országos módszertani családok átmeneti otthonává jelölte ki.**

A kijelölés 2008. szeptember 1-jétől – 2013. augusztus 31-ig szól.

Az országos módszertani családok átmeneti otthona ellátási területe: Magyarország

Az országos módszertani családok átmeneti otthona elérhetőségei:

Az intézmény neve: Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona

Székhelye: 3524 Miskolc, Leszih Andor u. 4.

Telefon/Fax: 46/433-782

E-mail: modszertan@segelyszervezet.hu

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 96. § (9) bekezdése, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 4. § (3) bekezdése alapján az intézmények módszertani feladatai a következők:

- a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet (a továbbiakban: Intézet) irányításával részt vesz a minőségfejlesztési elvek kidolgozásában, és segítséget nyújt azok gyakorlati alkalmazásához;
- a kijelölt feladatok tekintetében ajánlásokat készít a hatékonyabb szolgáltatási módszerek alkalmazására;
- szakmai tanácsadással segíti a kijelölt feladatok tekintetében a területén levő gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők szakmai munkáját, szaktanácsadás keretében szakmai módszertani segítséget nyújt a gyermekjóléti, gyermekvédelmi területen dolgozók szakmai problémáinak megoldásához;
- szakértőként közreműködik a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők szakmai ellenőrzésében, a szakmai programok értékelésében,
- kezdeményezi a gyermekvédelmi rendszerben dolgozók továbbképzését és tapasztalatcseréjét;
- figyelemmel kíséri az alap- és szakellátásokat érintő tudományos kutatásokat, publikációkat, a modellértékű új kezdeményezéseket, továbbá elősegíti ezek mind szélesebb körű megismerését, gyakorlati alkalmazását;
- szervezi a gyermekjóléti, gyermekvédelmi területen dolgozók tapasztalatcseréjét és továbbképzését;

- elemzi és értékeli a szolgáltatók működését, valamint javaslatot tesz a hiányzó ellátások megszervezésére, a működés lehetőség szerinti javítására;
- információkat gyűjt az illetékességi területén az ellátórendszer sajátosságairól, problémáiról;
- részt vesz a szakminisztérium – jelenleg a Szociális és Munkaügyi Minisztérium –, valamint az Intézet által szervezett szakmai programok lebonyolításában, megszervezésében, valamint az e szervektől származó anyagoknak, információknak a szolgáltatókhoz való eljuttatásában;
- szervezi a főiskolai és egyetemi hallgatók terepgyakorlatát;
- a szociális és gyámhivatal, valamint a fenntartó felkérésére térítésmentesen, más fenntartó vagy a működést engedélyező jegyző felkérésére eseti megbízás alapján, térítés ellenében részt vesz a szolgáltató ellenőrzésében.

A módszertani intézmény éves munkatervet, valamint módszertani feladatai ellátásáról szakmai beszámolót készít, melyet minden év február 15-éig megküld a fenntartónak, a szakminisztériumnak, az Intézetnek és a szociális és gyámhivatalnak.

Készítette:

Károl Anett

Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Pályázati felhívások

1. Megjelent a gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások fejlesztésének támogatására (a pályázat kódja: GYV-SZF-09-A/B/C/D/E) megnevezésű pályázati felhívás és pályázati útmutató.

A pályázati felhívás és a [Pályázati Útmutató](#) letölthető a www.esza.hu, a www.szmm.gov.hu (<http://szmm.gov.hu/main.php?folderID=16388&articleID=41553&ctag=articlelist&iid=1>) honlapokról, vagy beszerezhető a pályázatkezelő 1134 Budapest, Váci út 45. "C" épület címén.

A pályázattal kapcsolatban további információkat a pályázatkezelő ügyfélszolgálatától kaphatnak az (1) 273-42-50-es telefonszámon, valamint a hazaitamogatas@esza.hu e-mail címén.

2. Megjelent a TÁMOP 5.4.3. a házi segítségnyújtás fejlesztése című pályázati felhívás. A program célja az ápolási díjban részesülők részmunkaidős foglalkoztatása a házi segítségnyújtó szolgálatoknál.

A pályázati anyag az NFÜ honlapján érhető el. www.nfu.hu/doc/5.

Információk elérhetőségekről, változásokról

Városi cím adományozása

A köztársasági elnök 2009. július 1-jétől a 76/2009. (VI. 30.) KE határozatával városi címet adományozott Bács-Kiskun megyében **Mélykút**, Békés megyében **Medgyesegyháza**, Újkígyós és Csongrád megyében **Csanádpalota** nagyközségeknek.

Címzetes főjegyzői cím adományozása

A XII. Köztisztviselői Nap alkalmából Bajnai Gordon miniszterelnök az önkormányzati és a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter együttes javaslatára tartósan kiemelkedő szakmai tevékenysége elismerésül címzetes főjegyzői címet adományozott

Dr. Benda Dénes úrnak, Jánoshalma város jegyzőjének.

Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2009. július-augusztus)

Település	Távozó/távol lévő jegyző neve	Változás oka	Új jegyző neve	Jogviszony alapja	Változás időpontja	Megjegyzés
Harkakötöny			Oltyánné Kozla Erika	megbízás	2009. július 1- 2009. december 31-ig	Kinevezett jegyző hiányában látja el a jegyzői feladatokat. 2008. 11. 1-2008. 12. 31-ig 2009. 01. 1-2009. 06. 30-ig

Jegyzői változások Békés megyében (2009. július-augusztus)

Település	Távozó/távol lévő jegyző neve	Változás oka	Új jegyző neve	Jogviszony alapja	Változás időpontja	Megjegyzés
Puszttaottlaka	Domokos Ferencné	helyettesítés megszűnt	Mokáné Dr. Komlódi Eszter	kinevezett jegyző	2009. július 16.	
Lókösháza	Dr. Takács Zsófia	próbaidő alatt a jogviszony megszűnt	Dr. Kerekes Éva	helyettesítő jegyző	2009. augusztus 16.	

Jegyzői változások Csongrád megyében (2009. július-augusztus)

<i>Település</i>	<i>Távozó/távol lévő jegyző neve</i>	<i>Változás oka</i>	<i>Új jegyző neve</i>	<i>Jogviszony alapja</i>	<i>Változás időpontja</i>	<i>Megjegyzés</i>
Domaszék	---		Angyal Zsolt	kinevezés	2009. szeptember 1.	
Csanádpalota	---		Gila Mihályné aljegyző	kinevezés	2009. szeptember 1.	

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

A Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal regionális közigazgatási tájékoztatója

A kiadásért felelős: Dr. Siket Judit hivatalvezető

Szerkeszti: Koordinációs és Szervezési Főosztály

A szerkesztésben közreműködik: Dr. Lőrincsik Péter
lorincsik.peter@darkh.hu
62/562-656

✉ 6741 Szeged, Rákóczi tér 1.

☎ 62/562-662

☎ 62/562-601

✉ vezeto@darkh.hu